Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/6534

2025 12 4

KOMISIJOS GAIRĖS

Komisijos pranešimas: Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo reglamente (Reglamentas (ES) 2024/1244) apibrėžtų terminų „vieta“, „objektas“ ir „įrenginys“ praktinio taikymo gairės, nurodytos to reglamento 13 straipsnio h punkte

(Tekstas svarbus EEE)

(C/2025/6534)

Šiuo Komisijos pranešimu siekiama padėti nacionalinėms institucijoms taikyti Reglamentą (ES) 2024/1244. Autoritetingai aiškinti ES teisę yra kompetentingas tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.

Gaires parengė Europos aplinkos agentūra, padedama Europos teminio centro žmonių sveikatos ir aplinkos klausimais. Komisija norėtų išreikšti padėką Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo reglamento ekspertų grupės nariams ir stebėtojams už vertingą indėlį – jie aktyviai dalyvavo ir teikė neįkainojamą pagalbą viso projekto metu, be kita ko, praktiniuose seminaruose ir rašytinėse konsultacijose.

TURINYS

Santrauka 4

1. Įvadas 4

2. Geografinė hierarchija 5

3. Terminų apibrėžtys 7

3.1. Vieta 7

3.2. Objektas 8

3.3. Įrenginys 9

3.4. Įrenginio dalis 10

4. Kaip klasifikuoti vienetus, dėl kurių pagal PITPR turi būti teikiamos ataskaitos 10

4.1. Kaip nustatyti gamybos vietą, dėl kurios pagal PITPR turi būti teikiamos ataskaitos 11

4.2. Kaip nustatyti objektą, dėl kurio pagal PITPR turi būti teikiamos ataskaitos 12

4.3. Kaip nustatyti įrenginį, dėl kurio pagal PITPR turi būti teikiamos ataskaitos 12

4.3.1. Stacionarus techninis vienetas 13

4.3.2. Tiesiogiai susijusi veikla 15

5. Sektorių pavyzdžiai 16

5.1. Elektros energijos sektorius 16

5.2. Atliekų tvarkymo sektorius 18

5.3. Naftos perdirbimo gamykla ir naftos chemijos gamybos vieta 19

5.4. Vaistų gamybos vieta 20

5.5. Iš kelių toje pačioje vietoje esančių įrenginių išleidžiamos nuotekos 22

5.6. Intensyvaus naminių paukščių ar kiaulių auginimo įrenginiai ir skerdyklos 24

5.7. PITD nereglamentuojami sektoriai ir veikla 25

5.7.1. Vidutiniai kurą deginantys įrenginiai 25

5.7.2. Požeminė kasyba ir susijusios operacijos, įskaitant žalios naftos arba dujų gavybą sausumoje arba jūroje (jeigu neįtraukta į PITD I priedą) 25

5.7.3. Atviroji kasyba ir karjerų eksploatavimas (jeigu neįtraukta į PITD I priedą, kai teritorijos, kurioje faktiškai vykdomi gavybos darbai, plotas sudaro 25 hektarus) 25

5.7.4. Komunalinių nuotekų valymo įrenginiai (kurių pajėgumas – ne mažiau kaip 100 000 gyventojų ekvivalentų) 28

5.7.5. Pašarais grindžiama akvakultūra, kurios metinis gamybos pajėgumas viršija 500 tonų 28

5.7.6. Įrenginiai laivams statyti ir (arba) išmontuoti ir dažyti arba dažams šalinti, tinkami 100 m ilgio ir ilgesniems laivams 30

5.7.7. Vandens elektrolizė, skirta pramoninio masto vandenilio gamybai. Įrenginiai, neįtraukti į PITD I priedą 30

6. Išvada 30

Akronimų sąrašas

Akronimas	Pavadinimas
KĮS	Komisijos įgyvendinimo sprendimas
KCDT	Kombinuotojo ciklo dujų turbina
TSV	Tiesiogiai susijusi veikla
EAA	Europos aplinkos agentūra
E-IPTR	Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registras
PITD	Pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų direktyva
PITPR	Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo reglamentas
INSPIRE	Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūra
DKDĮ	Didelis kurą deginantis įrenginys
VKDĮ	Vidutinis kurą deginantis įrenginys
VDKDĮD	Vidutinio dydžio kurą deginančių įrenginių direktyva
UNECE	Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisija
AD	(Bendras) atliekų deginimas
NVĮ	Nuotekų valymo įrenginys

SANTRAUKA

Reglamento (ES) 2024/1244 (toliau – Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo reglamentas arba PITPR) 13 straipsnio h punkte reikalaujama, kad Komisija, padedama Europos aplinkos agentūros ir konsultuodamasi su valstybėmis narėmis, parengtų ir reguliariai atnaujintų gaires, kurios padeda įgyvendinti šį reglamentą. Gairėse išdėstyta, kaip praktiškai taikyti reglamente apibrėžtus terminus „vieta“, „objektas“ ir „įrenginys“.

Šiame rekomendaciniame dokumente pateikiama tikslių ir nuoseklių ES gamybos vietų aplinkosauginių duomenų teikimo sistema. Juo siekiama padėti paaiškinti: i) Komisijos reglamente (ES) Nr. 1089/2010 ([1]) (Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūros (INSPIRE) reglamentas) pateiktas terminų „vieta“, „objektas“ ir „įrenginys“ apibrėžtis, jas suderinant su PITPR pateiktomis apibrėžtimis, ir ii) termino „įrenginys“ apibrėžtį, pateiktą Pramoninių išmetamų teršalų direktyvoje (PITD) 2010/75/ES su pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2024/1785 ([2]). Dokumente paaiškinama, kaip šios apibrėžtys atitinka hierarchinę ataskaitų teikimo struktūrą, kurios reikalaujama pagal INSPIRE reglamento dalijimosi geoerdviniais duomenimis sistemą.

Svarbiausiuose skirsniuose pateikiamos rekomendacijos dėl: i) vietų, objektų ir įrenginių nustatymo; ii) pramonės vienetų techninių ir eksploatacinių sąsajų apibūdinimo ir iii) nustatymo, kada keli įrenginiai turėtų būti laikomi vienu objektu. Dokumente taip pat aptariama tiesiogiai susijusi veikla, į kurią reikėtų atsižvelgti pranešant apie įrenginio išmetamą teršalų kiekį.

Siekiant padėti teikti ataskaitas pagal PITPR, šiose gairėse pateikiami įvairūs pavyzdžiai. Tačiau šios gairės nėra baigtinės ir neapima visų galimų atvejų. Kiekvienos valstybės narės kompetentinga duomenis teikianti institucija turi taikyti gaires atsižvelgdama į savo nacionalines aplinkybes.

1. ĮVADAS

2024 m. balandžio 24 d. priimtas Pramoninių išmetamųjų teršalų portalo reglamentas (PITPR) ([3]), kuriuo pakeičiamas Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro (E-IPTR) reglamentas ([4]). Juo sukuriamas integruotas išleidžiamų ir perduodamų teršalų registras ES lygmeniu ir todėl įgyvendinamas Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (UNECE) Protokolas dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų ([5]), paprastai vadinamas IPTR protokolu arba Kijevo protokolu. Pirmosios ataskaitos pagal peržiūrėtą reglamentą bus teikiamos 2028 m., kai valstybės narės pateiks Komisijai 2027 ataskaitinių metų duomenis apie pramoninių įrenginių teršalų išleidimą ir perdavimą, išteklių naudojimą ir kitą susijusią informaciją.

PITPR pakeičiamas išmetamųjų teršalų ataskaitų teikimo lygmuo, palyginti su E-IPTR, nes pereinama nuo objekto lygmens (kuris gali apimti vieną ar daugiau įrenginių) prie įrenginio lygmens. Tai sudarys sąlygas geriau suderinti Pramoninių išmetamų teršalų direktyvą (PITD) 2010/75/ES su pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2024/1785 ([6]) (Pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų direktyva (PITD)), kuria pramoniniai išmetamieji teršalai reguliuojami išduodant leidimus įrenginiams, ir užtikrinti suderinamumą su ja. Todėl PITPR gali geriau prisidėti prie PITD tikslų ir įgyvendinimo bei sudaryti sąlygas įvertinti PITD veiksmingumą. Rengiant šias gaires atsižvelgta į *Aplinkos GD atsakymų dėl Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvos I skyriaus įgyvendinimo* ([7]) 2019 m. sausio 18 d. rinkinį.

Numatoma, kad perėjimas prie ataskaitų teikimo įrenginio lygmeniu turės ribotą poveikį ataskaitų dėl teršalų kiekio, išleidžiamo vykdant didžiąją dalį pramoninės veiklos, kai objektą sudaro tik vienas įrenginys, teikimui. Kitais įvairesniais ir sudėtingesniais atvejais reikės gairių ir rekomendacijų, kaip reaguoti į pasikeitusią ataskaitų teikimo struktūrą ir kaip praktiškai taikyti PITPR apibrėžtus terminus „vieta“, „objektas“ ir „įrenginys“. Komisija, padedama Europos aplinkos agentūros (EAA) ir konsultuodamasi su valstybėmis narėmis, parengė šias gaires pagal PITPR 13 straipsnio h punktą.

([1]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A02010R1089-20231119.
([2]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A02010L0075-20240804.
([3]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1244&qid=1716560231787.
([4]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32006R0166.
([5]) https://unece.org/DAM/env/pp/prtr/Protocol%20texts/PRTR_Protocol_e.pdf.
([6]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A02010L0075-20240804.
([7]) https://circabc.europa.eu/ui/group/06f33a94-9829-4eee-b187-21bb783a0fbf/library/cbcfa4fc-cb8e-4cd7-bf7a-cbba10c28fb4?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

Šio rekomendacinio dokumento tikslas – įvykdyti šį reikalavimą: i) pateikiant pavyzdžių, kas yra vieta, objektas ir įrenginys; ii) pateikiant konkrečiam sektoriui būdingų objektų ir įrenginių tarpusavio sąsajų pavyzdžių ir iii) pateikiant rekomendacijų, kaip jie turėtų būti taikomi ir traktuojami teikiant pramoninių išmetamųjų teršalų ataskaitas. Svarbus šio dokumento tikslas – nustatyti bendrą terminų „objektas“ ir „įrenginys“ supratimą, kai pramonės subjektai ir valstybių narių kompetentingos institucijos teikia ataskaitas pagal PITPR. Pasiekus šį tikslą bus užtikrintas didesnis teikiamų duomenų nuoseklumas ir tikslumas.

Siekiant padėti teikti ataskaitas pagal PITPR, šiame rekomendaciniame dokumente pateikiami įvairūs pavyzdžiai. Tačiau jis nėra baigtinis ir neapima visų galimų atvejų. Kiekvienos valstybės narės kompetentinga duomenis teikianti institucija turi taikyti šį dokumentą atsižvelgdama į savo nacionalines aplinkybes.

Šio rekomendacinio dokumento struktūra:

— 2 skirsnyje aprašomi hierarchiniai ataskaitų teikimo lygmenys pramonės gamybos vietose;

— 3 skirsnyje apibrėžiamas kiekvienas hierarchinis lygmuo;

— 4 skirsnyje paaiškinama, kaip nustatyti vietas, objektus ir įrenginius, dėl kurių reikia teikti ataskaitas pagal PITPR, ir pateikiama išsami informacija apie techninius vienetus ir technines sąsajas;

— 5 skirsnyje pateikiami keli objekto / įrenginio sąsajų pavyzdžiai;

— 6 skirsnyje pateikiamos baigiamosios pastabos ir išvardijami šaltiniai, kuriuose galima rasti daugiau informacijos.

Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/1135 ([8]) sukurtas ES gamybos vietų registras ir šiomis gairėmis ketinama papildyti ES gamybos vietų registro Duomenų teikėjų vadovą ([9]) ir visus vėlesnius jo atnaujinimus. Vadove pateikiama visa esminė informacija, kuria remiantis aprašoma, kaip pramonės subjektai turėtų pranešti apie atitinkamus duomenų srautus, nustatytus PITPR ir Pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų direktyvoje (PITD). Nors šias gaires galima naudoti kaip atskirą dokumentą, jomis rekomenduojama naudotis kartu su ES gamybos vietų registro Duomenų teikėjų vadovu.

Šiame rekomendaciniame dokumente nebus aptariamos naminių paukščių ir kiaulių auginimui taikomos jungimo taisyklės, nustatytos persvarstytos PITD 70b straipsnyje. Kaip pažymėta PITD 70b straipsnio 2 dalyje, Komisija, pasikonsultavusi su ES valstybėmis narėmis, paskelbs konkrečias gaires „dėl kriterijų, pagal kuriuos skirtingi įrenginiai gali būti laikomi vienu įrenginiu“ šiame sektoriuje, vadovaujantis PITD 70b straipsnio 1 dalimi.

2. GEOGRAFINĖ HIERARCHIJA

Pagal PITPR ir Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2018/1135 reikalaujama hierarchinė pramonės gamybos vietų ataskaitų teikimo sistema yra grindžiama INSPIRE (Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūros) reglamentu ([10]) ir apima struktūrizuotą pramoninės veiklos informacijos rengimą ir pateikimą. INSPIRE reglamentu siekiama sukurti suderintą dalijimosi geoerdviniais duomenimis visoje Europoje, įskaitant duomenis apie aplinkos ir pramonės aspektus, sistemą. Pramoninės gamybos vietos skirstomos į kategorijas pagal jų tipus, veiklą ir poveikį aplinkai. Hierarchinę struktūrą paprastai sudaro įvairūs lygmenys, suteikiantys galimybę teikti įvairių rūšių informaciją, pavyzdžiui, apie buvimo vietą, gamybos procesus ir išmetamųjų teršalų duomenis. Šis požiūris palengvina nuoseklų duomenų iš įvairių šaltinių integravimą, sudarant sąlygas atlikti išsamią erdvinę analizę, tarpvalstybinius palyginimus ir priimti informacija pagrįstus sprendimus dėl aplinkos politikos ir pramonės reglamentavimo.

([8]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D1135&from=LT.

([9]) Naujausia versija, 2024 m. gruodžio 19 d.: https://cdr.eionet.europa.eu/help/euregistry/Documents/EU%20Registry_Manual%20for%20Reporters_v1.12.pdf.

([10]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A02010R1089-20231119, IV priedo 8.2 skirsnis.

INSPIRE reglamento duomenų struktūroje apibrėžti pramonės gamybos vietų hierarchiniai lygmenys, pagrįsti jų geografiniu ryšiu:

— gamybos vietos;

— gamybos objektai;

— gamybos įrenginiai;

— gamybos įrenginio dalys.

2.1 pav. iliustruojama hierarchija, taip pat scenarijus, pagal kurį objekte Nr. 1 esanti elektrinė yra techniškai susieta su objekte Nr. 2 esančia naftos perdirbimo gamykla ir cheminių medžiagų gamykla. Nepaisant techninės sąsajos (t. y. energijos tiekimo, kaip nurodyta rodyklėmis), objektus eksploatuoja skirtingi fiziniai ar juridiniai asmenys, todėl objektai yra atskiri – juos skiria operatoriai (kaip reikalaujama pagal PITPR pateiktą termino „objektas“ apibrėžtį, žr. 3.2 skirsnį). Įvairūs objektų, įrenginių ir techninių sąsajų deriniai išsamiai aptariami 4 skirsnyje.

2.1 pav

Paprasta gamybos vietos schema

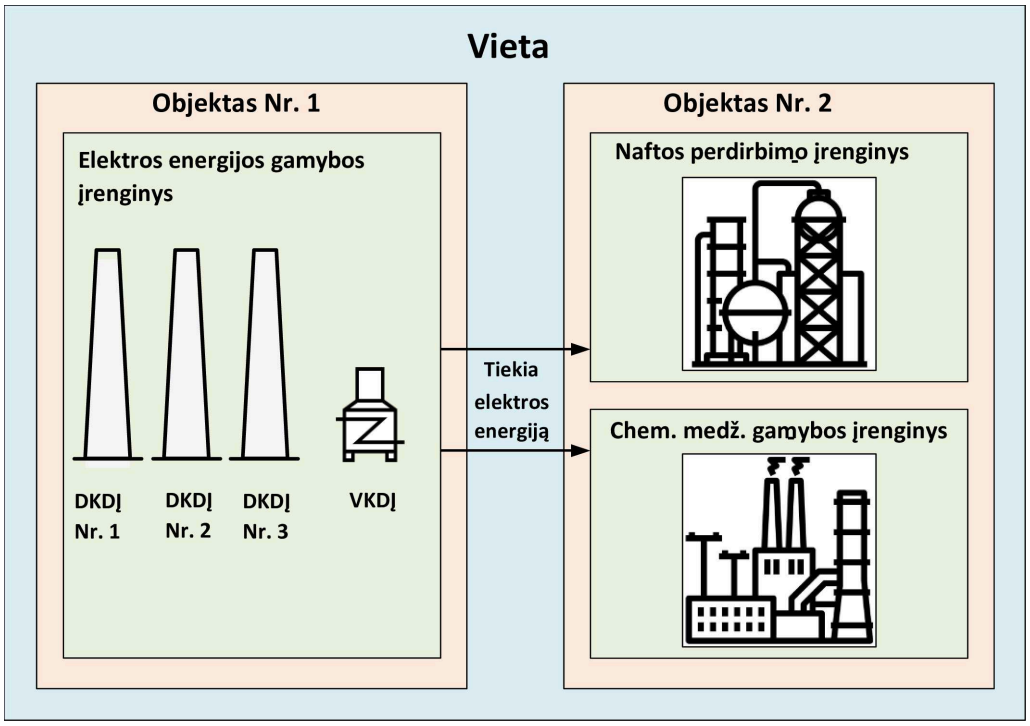

IPTR protokole reikalaujama ataskaitas apie pramoninę veiklą, kuri patenka į jo taikymo sritį, teikti objekto lygmeniu ir jame objektas apibrėžiamas pagal INSPIRE reglamentą. PITPR reikalaujama, kad operatorius teiktų ataskaitas įrenginio lygmeniu, ir šiuos duomenis turėtų būti galima stebėti objekto lygmeniu; toliau nustatant įrenginių pagrindinį objektą bus užtikrintas ankstesnių laikotarpių laiko eilučių (pranešamų pagal E-IPTR), kuriose pateikiama informacija apie išmetamą ir perduodamą teršalų kiekį objekto lygmeniu, tęstinumas. PITPR taip pat reikalaujama pranešti apie pagrindinę vietą, kurioje yra objektas ir įrenginys (-iai). Todėl, nors PITPR dabar daugiausia dėmesio skiriama įrenginių aplinkosauginės informacijos teikimui, vis dar yra svarbus reikalavimas, kad duomenis būtų galima pateikti objekto ir vietos lygmeniu.

2.2 pav. pavaizduoti siūlomi nauji duomenų srautai, skirti administracinei, geografinei ir teminei informacijai teikti pagal PITPR. Dauguma objektų, apie kuriuos 2022 m. pranešta ES gamybos vietų registre, yra susiję su PITD reglamentuojamu įrenginiu santykiu vienas su vienu (pvz., objekte Nr. 1 yra įrenginys Nr. 1), ir yra objektų, kuriuose yra daugiau nei vienas įrenginys. Reikėtų pažymėti, kad PITD reglamentuojamame įrenginyje taip pat gali būti įrenginio dalis.

2.2 pav

Pramoninių išmetamųjų teršalų duomenų srautai

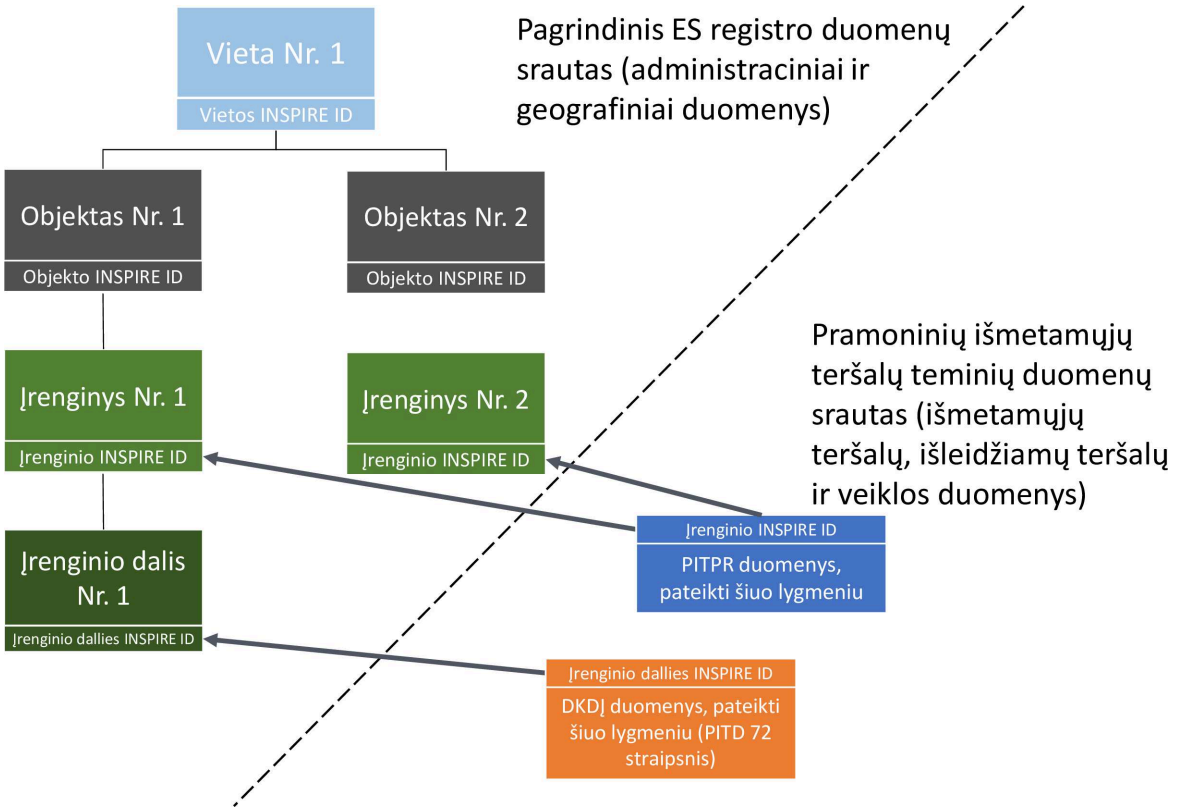

3. TERMINŲ APIBRĖŽTYS

Šiame skirsnyje paaiškintos terminų „vieta“, „objektas“, „įrenginys“ ir „įrenginio dalis“ apibrėžtys, pateiktos PITPR.

3.1. **Vieta**

INSPIRE reglamento IV priedo 8.2.4 punkte gamybos vieta apibrėžiama kaip „[v]isa žemė konkrečioje geografinėje vietoje, kurioje yra, buvo ar numatoma, kad bus gamybos objektas. Tai apima visą infrastruktūrą, įrangą ir medžiagas.“ PITPR nurodoma, kad „vieta – geografinė įrenginio ir objekto buvimo vieta“ (žr. 2.1 pav.).

Europos aplinkos agentūros (EAA) paskelbtame ES gamybos vietų registro Duomenų teikėjų vadove ([11]), kuriuo duomenis teikiančioms šalims padedama teikti duomenis, paaiškinama, kad vieta apima vieną ar daugiau pramoninių zonų, kuriose veiklą vykdo skirtingi susijusių objektų ir įrenginių operatoriai. Kad vieta būtų identifikuota, turi būti įvykdyti šie kriterijai:

— **geografinis artumas.** Objektai ir jų įrenginiai turi fiziškai būti toje pačioje vietoje. Tačiau tai, kad vietą perskiria fizinė kliūtis, pavyzdžiui, kelias, geležinkelis ar upė, savaime nereiškia, jog tai yra dvi atskiros vietos;

— **susijusi veikla.** Jei toje pačioje vietoje ketinama įrengti daugiau kaip vieną objektą ar įrenginį, visi jie turi būti susieti technine sąsaja arba veikti siekiant bendro tikslo (pvz., automobilių surinkimo objektas ir susiję įrenginiai automobilių gamybos tiekimo grandinėje toje pačioje vietoje);

([11]) https://cdr.eionet.europa.eu/help/eprtr_lcp/Documents/E-PRTR-LCP%20Manual%20for%20reporters%20v1.6.pdf.

— **nuosavybės nepaisymas.** Nuosavybė pati savaime nėra svarbi apibrėžiant vietą, t. y. vietoje gali būti keletas objektų (kurių savininkai / operatoriai yra skirtingi), jei jie yra susiję, kaip apibrėžta pirmiau pateiktame kriterijuje;

— **miestų planavimo nepaisymas.** Pagal miestų planavimo reikalavimus vienoje nuoseklioje pramoninei veiklai skirtoje teritorijoje gali būti kelios vietos. Prireikus šios vietos turi būti atskirtos taikant antroje įtraukoje nurodytą kriterijų.

3.1 pav. pavaizduota padėtis, kai trys gretimi objektai sudaro dvi vietas, nes nėra susijusios veiklos, kuri būtų vykdoma abiejose vietose. Vietoje Nr. 1 yra maisto ir gėrimų gamybos objektas, kurį eksploatuoja nepriklausoma alaus darykla; Vietoje Nr. 2 yra du objektai, kurių operatoriai yra skirtingi, tačiau juose vykdoma susijusi veikla.

3.1 pav

Paprasta dviejų gamybos vietų schema

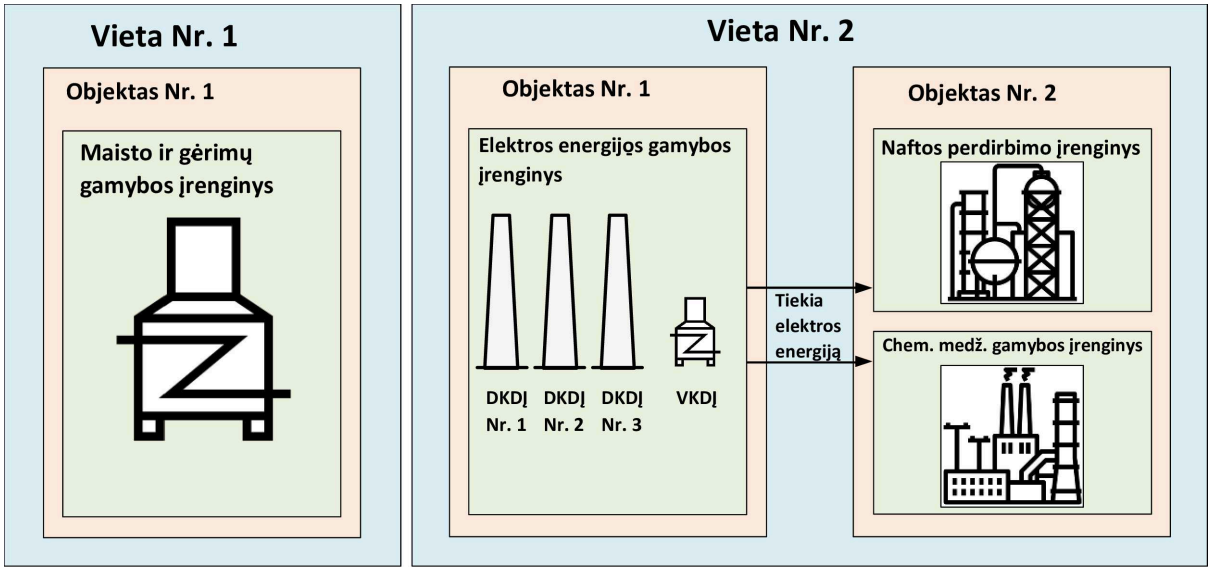

3.2. **Objektas**

INSPIRE reglamento IV priedo 8.2.1 punkte nurodyta, kad gamybos objektas yra „[v]ienas ar daugiau toje pačioje teritorijoje esančių įrenginių, kurį (-iuos) eksploatuoja fizinis ar juridinis asmuo ir kuris suprojektuotas (-i), pastatytas (-i) ar įrengtas (-i) taip, kad atliktų konkrečią gamybos ar pramonės funkciją, įskaitant infrastruktūrą, įrangą ir medžiagas“.

PITPR 3 straipsnio 2 punkte objektas apibrėžiamas kaip „vienas arba daugiau toje pačioje vietoje esančių įrenginių ar jų dalių, kuriuos eksploatuoja tas pats fizinis ar juridinis asmuo“. Vis tiek svarbu išsaugoti ir naudoti objekto sąvoką, net jei teminiai duomenys bus teikiami įrenginio lygmeniu. Pagrindinės to priežastys:

— IPTR protokolo laikymasis;

— PITPR 5 straipsnio 1 dalies a punkto, kuriame reikalaujama, kad nuo 2028 m. Europos pramoninių išmetamųjų teršalų portale naudotojai galėtų atlikti paiešką ir atsisiųsti duomenis pagal objektą, laikymasis;

— INSPIRE reglamento laikymasis;

— suderinamumas su ankstesnių laikotarpių duomenų, anksčiau pateiktų pagal E-IPTR, laiko eilutėmis.

Apie kiekvieną objektą pagal PITPR turi būti pranešama atskirai, įskaitant informaciją apie operatorių, geografines koordinates, pavadinimą ir funkcijas, neatsižvelgiant į tai, ar vietoje yra: i) vienas objektas, kuriame yra vienas įrenginys; ii) vienas objektas, kuriame yra keli įrenginiai (pvz., cheminių medžiagų gamykla ir elektros energijos gamybos įrenginys, kurių operatorius yra tas pats), arba iii) keli įrenginiai (kurių operatoriai yra skirtingi), kuriuose yra vienas ar daugiau įrenginių (pvz., trys cheminių medžiagų gamyklos, kurių operatoriai yra skirtingi, nepriklausomai eksploatuojamas nuotekų valymo įrenginys (NVĮ) ir visą vietą aptarnaujanti elektrinė). Visais atvejais apie kiekvieną objektą turi būti pranešama atskirai, nurodant jo konkrečius duomenis ir tą patį pagrindinės vietos identifikatorių.

Pagal PITPR objektas apibrėžiamas remiantis veikla, už kurią operatorius yra atsakingas vietoje. Teisinė termino „operatorius“ apibrėžtis, nustatyta PITD 3 straipsnio 15 punkte ir nurodyta PITPR 3 straipsnio 8 punkte, – „fizinis ar juridinis asmuo, kuris eksploatuoja arba kontroliuoja visą įrenginį, kurą deginantį įrenginį, atliekų deginimo įrenginį arba bendro atliekų deginimo įrenginį, arba tokio įrenginio dalį, arba, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose – kuriam suteikti ekonominiai įgaliojimai spręsti techninius įrenginio klausimus“. Operatorius yra atsakingas už visą objekte vykdomą PITPR ir PITD reglamentuojamą veiklą. Žemės savininkas nėra svarbus, jei jis nedalyvauja eksploatuojant objektą.

Operatorius (kuris gali išsinuomoti objektą iš savininko arba būti savininkas) dažnai yra atitinkamame leidime nurodytas juridinis asmuo (žr. 3.1 langelį). Jei tai PITD reglamentuojamas įrenginys, kurį valdo keli operatoriai, kuriems taikomas vienas leidimas (kartais vadinamas bendruoju leidimu), pagal PITPR turi būti identifikuojami keli objektai ir įrenginiai, atsižvelgiant į skirtingų operatorių atsakomybę. Siekiant palengvinti šių objektų daromo neigiamo poveikio aplinkai analizę, apie juos turėtų būti pranešama nurodant tą pačią pagrindinę vietą. Pažymėtina, kad leidimo faktinis padalijimas nėra būtinas; šis teorinis padalijimas taikomas tik PITPR ataskaitų teikimo tikslais. Išsamesnė informacija pateikta 4.2 skirsnyje.

3.3. **Įrenginys**

INSPIRE reglamento IV priedo 8.2.2 punkte daroma nuoroda į techninius vienetus, kaip antai mašinas, aparatus, prietaisus ar įrangą, pastatytus ar prijungtus taip, kad galima būtų naudoti kaip atskirus įrenginius arba gamybos linijas pramonės objekte, kuriame vykdomi konkretūs procesai ar veikla. Šie vienetai paprastai yra didesnės gamybos vietos dalis ir apibūdinami pagal jų funkcijas, procesus ir išmetamus teršalus. Įrenginius gali sudaryti vienas ar daugiau techninių vienetų (pvz., reaktoriai, krosnys ar varikliai), kurie kartu atlieka tam tikrą funkciją.

PITPR ir PITD pateiktos įrenginio apibrėžtys dabar yra beveik vienodos. Vienintelis skirtumas yra tas, kad PITD 3 straipsnio 3 punkte daroma nuoroda į PITD I, Ia ir VII priedus, o PITPR 3 straipsnio 1 punkte – į PITPR I priedą, kuriame savo ruožtu daroma nuoroda į PITD I ir Ia priedus. Todėl įrenginio apibrėžtis, kuria remiamasi šiose gairėse, yra PITPR pateikta apibrėžtis, kuri apima PITD nurodytą apibrėžtį, išskyrus PITD VII priedo 1 dalyje išvardytas veiklos rūšis (įrenginiai ir veikla, kuriuose naudojami organiniai tirpikliai, nes jie nebūtinai yra PITD I arba 1a priedo dalis).

3.1 langelis. Įrenginio apibrėžtis, kuria remiamasi šiame rekomendaciniame dokumente.

Įrenginio apibrėžtis, kuria remiamasi šiame rekomendaciniame dokumente, atitinka PITPR pateiktą apibrėžtį, kuri apima tą pačią taikymo sritį kaip ir PITD pateikta apibrėžtis, tačiau neapima PITD VII priedo 1 dalyje išvardytų veiklos rūšių. PITPR pateikta įrenginio apibrėžtimi nesiekiama nurodyti, kaip įrenginiai nustatomi pagal PITD arba kaip turėtų būti taikomos GPGB išvados. PITPR visų pirma yra ataskaitų teikimo mechanizmas, o PITD nustatyta reglamentavimo sistema, pagal kurią nustatomi įrenginiai leidimų išdavimo tikslais ir taikomos GPGB išvados. Be to, PITPR pateikiama objekto sąvoka, kurios PITD nėra. Dėl to susiklosto situacijos, kai keli operatoriai valdo to paties įrenginio dalis (pvz., pagal bendruosius leidimus, kaip aptarta 3.2 skirsnyje) ir jos yra registruojamos kaip keli objektai, kurių kiekviename yra vienas ar daugiau įrenginių.

Nors visa PITD I ir Ia prieduose nurodyta veikla dabar yra įtraukta į PITPR, į PITPR taikymo sritį įtraukta ši papildoma veikla:

— vidutiniai kurą deginantys įrenginiai (VKDĮ) ([12]) (kurie nėra įtraukti į PITD I priedą kaip techninis vienetas arba tiesiogiai susijusi veikla (TSV – žr. 4.3.2 skyrių)), kurių nominali šiluminė galia yra ne mažesnė kaip 20 MW, bet mažesnė kaip 50 MW;

— požeminė kasyba ir susijusios operacijos, įskaitant žalios naftos arba dujų gavybą sausumoje arba jūroje (jeigu neįtraukta į PITD I priedą);

— atviroji kasyba ir karjerų eksploatavimas (jeigu neįtraukta į PITD I priedą), kai teritorijos, kurioje faktiškai vykdomi gavybos darbai, plotas sudaro ne mažiau kaip 25 hektarus;

([12]) Kurą deginantys įrenginiai, kuriuose vykdoma Direktyvos (ES) 2015/2193 2 straipsnyje nurodyta veikla.

— komunalinių nuotekų valymo įrenginiai, kurių pajėgumas yra ne mažesnis kaip 100 000 gyventojų ekvivalentų;

— pašarais grindžiama akvakultūra, kurios metinis gamybos pajėgumas viršija 500 tonų;

— įrenginiai laivams statyti ir (arba) išmontuoti ir dažyti arba dažams šalinti, kurie tinka 100 m ilgio ar ilgesniems laivams;

— vandens elektrolizė, skirta pramoninio masto vandenilio gamybai, kurios pajėgumas yra mažesnis nei 50 tonų per dieną ([13]).

5 skirsnyje dėl sektorių pavyzdžių yra poskirsnis, skirtas PITD nenurodytai veiklai, patenkančiai į PITPR taikymo sritį.

3.4. **Įrenginio dalis**

Pagal INSPIRE sistemą apie pramoninę veiklą galima pranešti įvairiais lygmenimis, įskaitant vietos, objekto ir įrenginio lygmenis. Išsamiausias ataskaitų teikimo lygmuo, patenkantis į PITPR taikymo sritį, yra įrenginio dalis – jis suteikia galimybę išsamiai sekti išmetamųjų teršalų kiekį ar kitus duomenis, pavyzdžiui, konkrečių įrenginio vienetų energijos suvartojimą arba deginimo pajėgumus. Pagal INSPIRE duomenų specifikacijas įrenginį gali sudaryti įvairios dalys, skirtos skirtingiems techniniams tikslams, tačiau jos kartu laikomos vienu įrenginiu, jei jos yra teisiškai arba techniškai sujungtos ir eksploatuojamos kaip vienas techninis vienetas.

Nors terminas „įrenginio dalis“ PITD arba PITPR nėra aiškiai apibrėžtas, jis paprastai reiškia įrenginio komponentus ar sekcijas, įskaitant didelius kurą deginančius įrenginius (DKDĮ) ir (bendro) atliekų deginimo (AD) įrenginius. Šios įrenginio dalys yra labai svarbios bendram įrenginio veikimui ir joms taikomi konkretūs reglamentavimo reikalavimai pagal PITD III ir IV skyrius, taip pat išsamūs ataskaitų teikimo reikalavimai pagal PITD 72 straipsnį ir Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2018/1135, kuriuo nustatomas informacijos, kurią valstybės narės turi teikti ataskaitose apie PITD įgyvendinimą, tipas, formatas ir teikimo dažnumas.

ES gamybos vietų registre terminas „įrenginio dalis“ taip pat nėra apibrėžtas, bet suprantamas kaip įrenginio funkcinis subvienetas. Šie subvienetai atlieka atskiras užduotis ar procesus, kurie prisideda prie įrenginio, kurio dalys jie yra, bendro išmetamo teršalų kiekio arba poveikio aplinkai. Pavyzdžiui, DKDĮ ir AD įrenginiai patenka į PITD III ir IV skyrių taikymo sritį, tačiau pagal PITD 72 straipsnio 3 dalį į PITPR ataskaitų teikimo mechanizmą pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2018/1135 įtraukiamas tik DKDĮ išmetamas teršalų kiekis. AD įrenginiams netaikomi lygiaverčiai išmetamųjų teršalų ataskaitų teikimo reikalavimai pagal PITD arba PITPR, tačiau jiems taikomi kiti reikalavimai, pavyzdžiui, privaloma teikti ataskaitas apie nominalų ir leidžiamą deginimo pajėgumą. Tiek DKDĮ, tiek AD įrenginiai ES gamybos vietų registre nurodomi kaip įrenginių dalys.

Be to, VKDĮ, kurių nominali šiluminė galia yra nuo 20 MW iki 50 MW, taip pat klasifikuojami kaip įrenginio dalys PITPR ataskaitų teikimo tikslais, jeigu jie dar nėra įtraukti į PITD I priedą.

4. KAIP KLASIFIKUOTI VIENETUS, DĖL KURIŲ PAGAL PITPR TURI BŪTI TEIKIAMOS ATASKAITOS

Šis skirsnis padeda ataskaitas teikiančioms šalims nustatyti skirtingas gamybos vietų, objektų ir įrenginių geografines charakteristikas. Pristatomi ir analizuojami visi INSPIRE hierarchijos lygmenys (žr. 4.1 lentelę). Sudėtingas ar išskirtines situacijas reikės nagrinėti kiekvienu konkrečiu atveju ir gali prireikti konsultuotis su leidimus išduodančiais kompetentingos institucijos specialistais, su EAA arba su Komisija. Į EAA pramonės pagalbos tarnybą galima kreiptis adresu industry.helpdesk@eea.europa.eu.

([13]) Nors PITPR nurodyta veikla susijusi tik su pramoninio masto gamyba, suprantama, kad jei veiklos gamybos pajėgumai viršija 50 tonų per dieną, tai patenka į PITD 6.6 veiklos taikymo sritį. Todėl galima daryti prielaidą, kad PITPR I priedo 9 veikla yra susijusi su įrenginiais, kurių pajėgumas nesiekia šios ribos.

4.1 lentelė

Pramonės subjektų geografinės charakteristikos

Hierarchijos lygmuo	Aprašymas
Vieta	Bendras žemės plotas, kuriame yra vienas arba keli objektai, kurie yra funkciškai susiję, t. y. veiklos, ekonominiu arba techniniu požiūriu.
Objektas	Operatoriaus bendrai valdomų įrenginių ar techninių vienetų rinkinys.
Įrenginys	Tam tikras stacionarus techninis vienetas arba techniškai sujungtų vienetų grupė objekte, kuriame vykdoma pramoninė veikla.
Įrenginio dalis	Įrenginio subkomponentai, pvz., DKDĮ, linijinis (bendro) atliekų deginimo įrenginys, VKDĮ (kuris nėra PITD reglamentuojamo įrenginio dalis), kurie prisideda prie bendro įrenginio veikimo.

4.1. **Kaip nustatyti gamybos vietą, dėl kurios pagal PITPR turi būti teikiamos ataskaitos**

Siekiant palengvinti ataskaitų teikimą apie gamybos vietą, kurioje yra vienas ar daugiau objektų ir įrenginių, reikėtų atsižvelgti į toliau nurodytus aspektus.

— **Buvimo vietai skiriamas dėmesys**. Vieta yra susijusi su fizine buvimo vieta, nebūtinai su vienu objektu ar įrenginiu.

— **Ryšio svarba**. Atskirose teritorijose vykdoma veikla gali būti laikoma tos pačios vietos dalimi, jei ji tiesiogiai susijusi veiklos, ekonominiu arba techniniu ryšiu. Šias sąvokas galima apibūdinti taip, kaip nurodyta toliau.

  — **Veiklos ryšys:** kai skirtingi objektai veikia kartu, kad būtų pasiektas bendras pramonės tikslas, jie turėtų būti laikomi vienos vietos dalimi. Pavyzdžiui, jei viename objekte apdorojamos žaliavos, o kitame surenkamas galutinis produktas, dėl jų tarpusavio priklausomybės jie veikia kartu. Pranešant apie juos kaip apie vieną vietą užtikrinama, kad būtų tiksliau parodyta, kaip veikia visas pramoninis procesas.

  — **Ekonominis ryšys:** atskiri objektai gali būti laikomi tos pačios vietos dalimi, jei jie yra vienos ekonominės veiklos dalis arba prie jos prisideda, pvz., jei jų finansiniai ištekliai, valdymas ar ekonominiai tikslai yra bendri. Šis ryšys parodo integruotą veiklos pobūdį, todėl yra lengviau suprasti visos pramonės veiklos poveikį ekonomikai ir rezultatus, jei apie šiuos objektus pranešama kaip apie vieną vietą.

  — **Techninis ryšys:** Jei objektai turi bendrą technologijų infrastruktūrą, komunalines paslaugas ar techninius procesus, jie gali būti laikomi tos pačios vietos dalimi. Jų tarpusavyje susijusiomis operacijomis užtikrinamas visapusiškas pramonės procesas, o šių ryšių pripažinimas ataskaitose suteikia aiškesnį pramonės tinklo ir išteklių srautų vaizdą.

  Ryšio svarba yra ta, kad jis suteikia labiau integruotą pramoninės veiklos vaizdą, užtikrinant, kad duomenys apie šią veiklą tiksliai atspindėtų įvairių sričių veiklos tarpusavio sąsajas. Tai padeda veiksmingiau suprasti pramoninės gamybos mastą, efektyvumą ir apimtį.

— **Nuosavybė**. Nustatant vietą, žemės nuosavybė nėra svarbi.

— **Operatoriai**. Keli objektai (kurių operatoriai yra skirtingi) gali būti laikomi esančiais toje pačioje vietoje, jei jų veikla yra tiesiogiai funkciškai susijusi (veiklos, ekonominiu ar techniniu požiūriu).

— **Vietos ribos**. Tvoros nėra patikimas rodiklis vietos riboms nustatyti.

— **Nedidelis fizinis atskyrimas**. Tą vietovę kertantis kelias arba elektros linijos koridorius nėra vietos riba, jei atskirtos teritorijos yra pakankamai arti viena kitos.

Ryšio ir buvimo vietos svarbos pavyzdys. Laikymo talpyklos, vamzdynais sujungtos su cheminių medžiagų gamykla, yra tos pačios vietos dalis.

Tačiau norint nustatyti, ar tolimame uoste esančios laikymo talpyklos priklauso tai pačiai vietai kaip ir pagrindinis objektas, reikės ekspertų vertinimo. Reikėtų atsižvelgti į techninių jungčių (pvz., vamzdynų, transportavimo metodų) lygį ir bendrą poveikį aplinkai.

4.2. **Kaip nustatyti objektą, dėl kurio pagal PITPR turi būti teikiamos ataskaitos**

Siekiant nustatyti objekto ribas, reikėtų apsvarstyti toliau nurodytus etapus:

— **Nuosavybė / operatorius.** Operatorius yra atsakingas už veiklą, nuo kurios priklauso objekto ribos. Tai gali būti juridinis arba fizinis asmuo, kuris išsinuomoja objektą ar žemę iš savininko, arba tikrasis savininkas. Operatorius nurodytas atitinkamame leidime. Jei tai PITD reglamentuojamas įrenginys, kurį valdo keli operatoriai, kuriems taikomas vienas leidimas, pagal operatoriaus apibrėžtį vienas leidime nurodytas įrenginys teoriškai padalijamas į kelis objektus (kuriuose yra vienas ar keli įrenginiai), kurių kiekvienas yra susijęs su konkrečia veikla, kurią vykdo skirtingi operatoriai. Nors techniniu požiūriu tai yra įrenginio dalys, kurių operatoriai yra skirtingi, šis metodas suteikia galimybę teikti ataskaitas dėl objektų ir įrenginių pagal PITPR struktūrą. Leidimo faktinis padalijimas nėra būtinas; šis teorinis padalijimas skirtas tik tam, kad ataskaitos būtų suderintos su PITPR pateikta objekto apibrėžtimi.

— **Keli įrenginiai.** Viename objekte gali būti keli įrenginiai, jeigu juos eksploatuoja ta pati įmonė ar asmuo, jie yra funkciškai susieti ir pakankamai arti vienas kito.

— **Funkcinis ryšys.** Tai reiškia vieną ar kelias objekte, kuriuo naudojasi operatorius, vykdomos veiklos rūšis. Šios veiklos rūšys nebūtinai turi būti techniškai susijusios ir gali apimti tiek PITD nurodytą, tiek PITD nenurodytą veiklą, pavyzdžiui, pramoninį nuotekų valymo įrenginį, kuriame valomas filtratas arba nuotekų dumblas (PITD 5.3 punkto a papunkčio veikla arba 5.3 punkto b papunkčio veikla), ir komunalinių nuotekų valymo įrenginį, kuriame valomos buitinės nuotekos (PITPR 6 veikla), kuriuos eksploatuoja ta pati įmonė, tačiau kurių priklausomybės laipsnis skiriasi. Pavyzdys – komunalinių nuotekų valymo įrenginys, kuriame ta pati įmonė toje pačioje vietoje vykdo ir atliekų gabenimo veiklą. Šie įrenginiai nėra techniškai susiję, tačiau yra susieti funkciškai, nes įmonė yra atsakinga už abiejų rūšių veiklą.

4.3. **Kaip nustatyti įrenginį, dėl kurio pagal PITPR turi būti teikiamos ataskaitos**

2019 m. sausio 18 d. Aplinkos GD parengė *Aplinkos GD atsakymų dėl Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvos I skyriaus įgyvendinimo* ([14]) rinkinį. Šie klausimai ir atsakymai apima įrenginio, operatoriaus, techninio ryšio ir kt. apibrėžtis ir į juos atsižvelgta visame šiame skirsnyje, siekiant užtikrinti suderinamumą su PITD ir PITPR pateiktomis apibrėžtimis ir aiškinimais.

Siekiant nustatyti įrenginio ribas, reikėtų apsvarstyti ir įvertinti toliau nurodytus aspektus:

— **Keli įrenginiai.** Viename PITPR reglamentuojamame objekte gali būti vienas ar daugiau įrenginių, jei juos eksploatuoja ta pati įmonė arba asmuo (žr. 4.2 skirsnį).

— **Leidimo apimtis.**

  — Vienas leidimas gali būti taikomas vienam ar keliems įrenginiams, kuriuos toje pačioje vietoje eksploatuoja tas pats operatorius (PITD 4 straipsnio 2 dalis).

  — Leidime gali būti nurodytas daugiau nei vienas operatorius, kuriam tenka skirtinga atsakomybė už tame pačiame leidime nurodytą konkrečią veiklą (PITD 4 straipsnio 3 dalis). Teikiant ataskaitas pagal PITPR, apie šią veiklą turi būti pranešama kaip apie atskirus objektus (su susijusiais įrenginiais), nes jų operatoriai yra skirtingi. Šių veiklos rūšių atskyrimas yra būtinas tik PITPR ataskaitų teikimo tikslais. Leidimo faktinis padalijimas nėra būtinas.

([14]) https://environment.ec.europa.eu/topics/industrial-emissions-and-safety/industrial-and-livestock-rearing-emissions-directive-ied-20_en skirsnio „Įgyvendinimas“ skyrelyje „Gairės ir įgyvendinimo taisyklės“.

— PITPR I priede nurodytų **veiklos rūšių identifikavimas**.

— **Stacionarių techninių vienetų**, kuriuose vykdoma veikla, **identifikavimas** ir nustatymas, ar jie yra techniškai susiję. Jei jie yra techniškai susiję, įvertinama, ar ryšys yra tvirtas ar silpnas. Tvirtas techninis ryšys rodo, kad techniniai vienetai turi būti laikomi vienu įrenginiu. Tačiau jei ryšys silpnas, tai rodo, kad yra daugiau nei vienas įrenginys.

— **Jei tai PITPR nurodyta veikla, kuri nepatenka į PITD taikymo sritį**, atliekamas tas pats techninių ryšių, kurie galėtų turėti įtakos teršalų išmetimui ir taršai, vertinimas. Atliekant šį vertinimą turėtų būti nustatyta, ar kuri nors iš tų veiklos rūšių (pvz., tiesiogiai susijusi veikla, TSV) turi būti įtraukta į atitinkamą įrenginį.

4.1 langelis. Operatoriaus svarba pagal PITPR

Bendrasis leidimas, į kurį įtraukti keli operatoriai, dažnai naudojamas sudėtingų gamybos vietų PITD reglamentavimo tikslais. Tokio tipo leidimas paprastai dera su vietos sąvoka, apibrėžta PITPR ir aprašyta šiame rekomendaciniame dokumente. Tačiau bendrajame leidime ataskaitas pagal PITPR ir PITD KĮS teikiantis subjektas nenurodomas, nes pagal jį vienas leidime nurodytas įrenginys gali turėti daugiau nei vieną operatorių. Todėl pagal PITPR pateiktą objekto apibrėžtį, grindžiamą operatoriumi, reikalaujama, kad leidime nurodytas įrenginys, turintis kelis operatorius, būtų teoriškai padalytas į atskirus objektus pagal kiekvieno operatoriaus atsakomybę. Šis teorinis padalijimas atliekamas tik PITPR ataskaitų teikimo tikslais, o faktinis leidimo padalijimas nėra būtinas.

4.3.1. *Stacionarus techninis vienetas*

Terminas „stacionarus techninis vienetas“ INSPIRE reglamente, PITPR ar PITD nėra aiškiai apibrėžtas. Tačiau, remiantis techninio vieneto sąvoka ir reikalavimu, kad įrenginiai būtų stacionarūs, teikiant PITPR ataskaitas reikėtų atsižvelgti į šią apibrėžtį:

— PITPR tikslais stacionarus techninis vienetas – vienas ar daugiau integruotų techninių subvienetų, kurie yra specialiai suprojektuoti ir įrengti su įrenginiu susijusiai veiklai (arba TSV) vykdyti ir kurie yra nuolat įrengti nustatytoje geografinėje vietoje.

4.2 langelis. Techninių vienetų svarba

— Techninių vienetų sąvoka padeda aiškiau apibrėžti įrenginio taikymo sritį.

— Nors PITPR reglamentuojamas ataskaitų dėl teršalų kiekio, išmetamo vykdant veiklą įrenginyje su techniniais vienetais, teikimas, šiuose įrenginiuose vis tiek galima naudoti kilnojamąją įrangą. Be to, pagal PITPR (kaip ir PITD) tam tikri mobilieji vienetai gali būti laikomi stacionariais, jei jie ilgą laiką eksploatuojami fiksuotoje vietoje.

Šiomis gairėmis siekiama padėti kompetentingoms institucijoms ir pagal PITPR ataskaitas teikiantiems subjektams nustatyti, ar techninis vienetas yra stacionarus.

Kas yra stacionarus techninis vienetas pagal PITPR ir PITD?

Techninis vienetas laikomas stacionariu, jei jis nėra skirtas perkelti iš vienos vietos į kitą. Tai netrukdo įrenginyje naudoti mobiliosios įrangos (techninių vienetų), pvz., smulkintuvų, šakinių krautuvų ir kitų mechanizmų, tačiau ji neturėtų būti įtraukiama į stacionariems techniniams vienetams taikomus ataskaitų teikimo reikalavimus. Techninių vienetų stacionarumą nustato kompetentinga institucija. Šiame dokumente terminas „techninis vienetas“ reiškia tik stacionarius techninius vienetus.

Kaip traktuoti kilnojamuosius vienetus, kurie yra ilgą laiką eksploatuojami vienoje vietoje?

Mobilieji vienetai, skirti perkelti iš vienos vietos į kitą, pvz., asfalto gamybos įrenginiai ar užterštо dirvožemio deginimo įrenginiai, gali būti laikomi stacionariais, jei jie ilgą laiką veikia konkrečioje vietoje. Kompetentingos institucijos kiekvieną atvejį vertins remdamosi tokiais veiksniais kaip:

— galimas veiklos poveikis aplinkai;

— numatoma ir faktinė veiklos toje vietoje trukmė;

— sunkumai, su kuriais susiduriama, ir ištekliai, kurių reikia perkeliant ir įrengiant vienetą, pavyzdžiui, vienetą, važiuojantį savo ratais, perkelti lengviau nei tą, dėl kurio kiekvienoje vietoje reikia atlikti nemažai statybos darbų.

Kai kurie pagrindiniai techninio vieneto aspektai:

— integruotas subjektas. Techninis vienetas yra ne vienas įrangos vienetas, o keletas elementų, kurie veikia kartu kaip įrenginys. Tai gali būti vienas ar daugiau šių elementų:

  — įranga (reaktoriai, filtrai ir kt.);

  — statiniai (pastatai, talpyklos ir kt.);

  — infrastruktūra (vamzdynai, konvejeriai ir kt.);

  — įrankiai ir mechanizmai;

  — medžiagų laikymo, tvarkymo ir išankstinio apdorojimo įrenginiai;

  — stebėsenos ir registravimo sistemos;

— specialiai suprojektuoti ir pritaikyti. Įrenginio techninio vieneto ar vienetų elementai pasirenkami konkrečiai PITPR nurodytai veiklai arba TSV vykdyti. Tai neapima tokios veiklos kaip deginimas atvirame ore, kuriam specialios įrangos nenaudojama;

— integruoti veiksmai. Šie elementai koordinuotai veikia kartu, kad būtų pasiektas konkretus rezultatas PITPR reglamentuojamame įrenginyje arba vykdant TSV.

Techninių vienetų pavyzdžiai

— Cheminių medžiagų gamybos linija gamykloje, kurią sudaro tarpusavyje sujungti reaktoriai, distiliacijos kolonos ir vamzdynai žaliavoms perdirbti.

— Vietoje nuolat įrengtas specialus nuotekų valymo įrenginys, skirtas įrenginio nuotekoms tvarkyti.

— Saugykla su žaliavoms ar gataviems produktams skirtomis talpyklomis ir vamzdynais, nuolat esanti pagrindiniame įrenginyje ir į jį integruota.

Ko neapima techninio vieneto terminas

— Jis nenurodo vieno įrangos vieneto.

— Jis nebūtinai rodo didelį technologinį sudėtingumą.

— Jis nereiškia, kad visi elementai turi būti fiziškai sujungti arba būti tame pačiame pastate.

— Jis nenurodo techninio ryšio tarp techninių vienetų.

Vienas ar daugiau techninių vienetų, kuriais vykdoma vienos ar kelių rūšių veikla, gali būti laikomi techniškai susijusiais, jei jie yra fiziškai sujungti arba tarp jų yra veiklos priklausomybė. Ryšio tvirtumas ir priklausomybė padeda nustatyti, ar teikiant PITPR ataskaitas vienetai turėtų būti laikomi vienu įrenginiu, ar atskirais įrenginiais.

Pagrindinius techninio ryšio aspektus galima suskirstyti taip:

— **fizinė jungtis.** Tai reiškia tiesioginį techninių vienetų fizinį sujungimą. Pavyzdžiai:

  — **vamzdynai:** žaliavų, produktų ar atliekų srautų transportavimas iš vienos veiklos vykdymo vietos į kitos veiklos vykdymo vietą;

  — **konvejeriai:** medžiagų (kietųjų medžiagų) perkėlimas iš vieno įrenginio į kitą;

— **elektros linijos:** elektros energijos tiekimas iš vieno įrenginio tiesiogiai kitam įrenginiui arba keliems įrenginiams;

— **veiklos priklausomybė.** Tai rodo, kiek techninis vienetas yra svarbus pagrindinei kito įrenginio veiklai. Pavyzdžiai:

— **nuotekų valymo įrenginiai vietoje:** įrenginyje susidariusių nuotekų valymas prieš jas išleidžiant;

— **specialios laikymo talpyklos:** specialiai įrenginiui skirtų žaliavų ar gatavų produktų laikymas.

Techninio ryšio tvirtumas yra esminis veiksnys nustatant, ar du ar daugiau techninių vienetų laikomi to paties įrenginio dalimi. Tvirtas techninis ryšys rodo, kad vienas techninis vienetas tiesiogiai padeda vykdyti kito techninio vieneto pagrindinę veiklą ir nuo jo priklauso to vieneto poveikis aplinkai. Techninio ryšio pavyzdžiai:

— **tvirtas techninis ryšys:** talpyklos, vamzdynais tiesiogiai sujungtos su cheminių medžiagų gamykla žaliavoms tiekti. Ši aiški fizinė jungtis rodo tvirtą techninį ryšį, tačiau vis tiek būtina atlikti griežtą vertinimą siekiant nustatyti, ar techninis vienetas yra būtinas veiklai vykdyti. Tačiau jeigu šių dviejų vienetų operatoriai būtų skirtingi, jie sudarytų skirtingus įrenginius skirtinguose objektuose;

— **silpnesnis techninis ryšys:** atskiras sandėlis, kuriame laikomi gatavi cheminių medžiagų gamyklos produktai, net jei jis yra toje pačioje vietoje. Nesant tiesioginės fizinės jungties ar veiklos priklausomybės techninis ryšys gali būti silpnesnis.

Ribiniais atvejais, siekiant nustatyti, ar esama techninio ryšio, labai svarbu apsvarstyti konkrečias detales ir veiklos struktūrą. Šį vertinimą atlieka atitinkama kompetentinga institucija, todėl sprendimą, ar daugiau nei vienas techninis vienetas laikytinas įrenginiu teikiant ataskaitas pagal PITPR, priima kompetentinga institucija.

Vertinimas turėtų būti grindžiamas palyginti stabiliomis įrenginių konfigūracijomis, neatsižvelgiant į laikinas ar neįprastas sąrangas. Pavyzdžiui, konfigūracija, kuri taikoma tik atliekant atnaujinimą, arba sprendimu, priimtu dėl išskirtinių aplinkybių, pavyzdžiui, kai vienas įrenginys kitam tiekia žaliavas tik retkarčiais, kai kitų šaltinių nėra, neturėtų būti remiamasi apibrėžiant įrenginį. Nors laikui bėgant įrenginiai gali keistis dėl tokių veiksnių kaip susijungimai ar įsigijimai, siekiama išlaikyti kuo pastovesnę ir nuoseklesnę vietos, objekto ir įrenginio struktūrą, atspindinčią tipinę vietos veiklą.

4.3.2. *Tiesiogiai susijusi veikla*

Pagal PITPR ir PITD, tiesiogiai susijusi veikla (TSV) reiškia veiklą, kuri nėra įtraukta į PITPR ir PITD priedus (t. y. jai nereikėtų atskiro PITD leidimo). Tačiau TSV yra:

— funkciniu ir techniniu požiūriu susijusi su toje pačioje vietoje esančiu įrenginiu; tai reiškia, kad ja remiama arba papildoma pagrindinė įrenginio veikla;

— nuo jos gali priklausyti bendras įrenginio poveikis aplinkai.

Pagrindiniai TSV aspektai:

— pagalbinis arba papildomasis vaidmuo: vykdant TSV paprastai teikiamos paslaugos arba tvarkomos medžiagos, kurios yra būtinos PITD reglamentuojamo įrenginio veikimui;

— poveikis aplinkai: TSV, bet ne pati PITD reglamentuojama veikla, galėtų turėti įtakos pagrindinio įrenginio išmetamam teršalų kiekiui arba poveikiui aplinkai. Vertindama poveikį, kompetentinga institucija turėtų atsižvelgti ne tik į galimą išmetamo teršalų kiekio padidėjimą arba poveikį aplinkai kasdienio įrenginio eksploatavimo metu, bet ir į išsiliejimo riziką;

— Kad veikla būtų TSV, nebūtina fiksuota fizinė jungtis (kaip nurodyta *2019 m. sausio 18 d. Aplinkos GD atsakymų dėl Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvos I skyriaus įgyvendinimo* ([5]) rinkinyje).

TSV pavyzdžiai:

— tiesiogiai prie įrenginio prijungta žaliavų ar gatavų produktų saugykla, pvz., talpyklos ar bokštinės talpyklos su vamzdynais, kuriais procesui tiekiamos medžiagos;

— nuotekų valymo įrenginiai, specialiai suprojektuoti tvarkyti nuotekas iš įrenginio;

— įrenginyje naudojamos elektros energijos ar šilumos gamyba vietoje.

Jei PITPR nenurodyta veikla nėra techniškai susijusi (pvz., gamybos vietos administracinės patalpos), ji neturėtų būti laikoma TSV pagal PITPR.

Pagrindinis skirtumas tarp TSV ir atskiro įrenginio yra techninio ryšio su PITPR nurodyta veikla stiprumas. Toliau pateikiami kai kurie veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti.

— Fizinė jungtis. Ar veikla fiziškai susieta vamzdynais, konvejeriais ar panašia infrastruktūra?

— Veiklos priklausomybė. Ar pagrindinė įrenginio veikla priklauso nuo TSV?

— Poveikis aplinkai. Ar nuo TSV labai priklauso bendras įrenginio išmetamas teršalų kiekis arba aplinkosauginis pėdsakas?

Galiausiai, kaip ir įrenginių atžvilgiu, sprendimą, ar veikla gali būti laikoma TSV, priima atitinkama kompetentinga institucija. Ji turėtų atsižvelgti į pirmiau minėtus veiksnius, kad nustatytų, ar apie veiklą reikėtų pranešti kartu su PITPR reglamentuojamu įrenginiu.

Jei įrenginyje vykdoma tiek I priede nurodyta, tiek į I priedą neįtraukta veikla, vykdant I priede nenurodytą veiklą išleidžiamų ir už objekto vietos ribų perduodamų teršalų kiekis neturėtų būti įtrauktas į duomenis, teikiamus pagal PITPR (išskyrus atvejus, kai tai yra TSV). Gali būti neįmanoma atskirti ir kiekybiškai įvertinti teršalų kiekį, išmetamą vykdant I priede nenurodytą veiklą, pvz., kai nėra I priede nenurodytos veiklos ėminių ėmimo taško (jei tai itin tarpusavyje susijusios nuotekų sistemos). Šiuo atveju gali būti praktiška ir ekonomiškai naudinga pranešti apie teršalų kiekį, išmestą vykdant I priede nenurodytą veiklą kartu su teršalų kiekiu, išmestu vykdant I priede nurodytą veiklą.

5. SEKTORIŲ PAVYZDŽIAI

Šiame skirsnyje pateikiami keli įvairaus sudėtingumo skirtingų sektorių pavyzdžiai, kuriais iliustruojamos pirmiau aprašytos sąvokos. Sudėtingas ar išskirtines situacijas reikės nagrinėti kiekvienu konkrečiu atveju ir gali prireikti konsultuotis su leidimus išduodančiais kompetentingos institucijos specialistais, su EAA arba su Komisija. Į EAA pramonės pagalbos tarnybą galima kreiptis adresu industry.helpdesk@eea.europa.eu.

5.1. **Elektros energijos sektorius**

5.1 pav. pateiktame pavyzdyje parodyta elektros energijos gamybos vieta su dviem dideliais kurą deginančiais įrenginiais (DKDĮ). Toje vietoje yra: i) dvi 100 MW kombinuotojo ciklo dujų turbinos (KCDT), kurių kiekvienos galia didesnė kaip 50 MW, su atskirais kaminais; ii) 45 MW galios degimo katilas ir iii) avarinis dyzelinis generatorius, kurio galia yra 10 MW. Vienintelė svarbi PITPR nurodyta veikla šiame pavyzdyje yra 1.1 veikla *„Kuro deginimas įrenginiuose, kurių bendra nominalioji šiluminė galia yra ne mažesnė kaip 50 MW“*. Kai yra keletas techninių vienetų, jie visi būtų laikomi dalimi vieno įrenginio, kuris savo ruožtu būtų vieno objekto ir vienos vietos dalis. Gairės dėl bendro kamino principo taikymo (PITD 29 straipsnis) pateiktos E-IPTR ir DKDĮ integruoto duomenų teikimo vadovo 2.2.3 skirsnyje. 2.2.3 skirsnyje paaiškinta, kaip nustatyti, ar pagal PITD III skyrių skirtingi vienetai gali būti laikomi DKDĮ. Jei vienetai laikomi DKDĮ, apie juos turėtų būti pranešama kaip apie įrenginio dalį, pateikiant visus reikiamus duomenis, pvz., vardinę šiluminę galią, energijos sąnaudas, veikimo valandas arba išmetamą teršalų kiekį.

Šiame pavyzdyje avarinis generatorius yra TSV. Jis turi aiškų techninį ryšį su PITPR nurodyta veikla, nes vienintelis jo tikslas – avarinis energijos tiekimas. Apie avarinį generatorių ir 45 MW galios katilą, kuriems leidimas būtų suteiktas atskirai kaip VKDĮ, turėtų būti pranešama kartu su įrenginio išmetamu teršalų kiekiu, bet jie neturėtų būti laikomi DKDĮ dalimi. Kaip pažymėta PITPR I priede, apie VKDĮ atskirai pranešti nereikia, jei jie yra PITD reglamentuojamo įrenginio dalis.

5.2 pav. pateiktame antrame elektros energijos sektoriaus pavyzdyje KCDT operatorius skiriasi nuo mažesnių kurą deginančių blokų operatoriaus. Todėl šiame pavyzdyje yra du objektai, kurių kiekviename yra po vieną įrenginį. Jei įrenginiui būtų išduotas visiems kurą deginantiems vienetams taikomas bendrasis leidimas, įrenginį teoriškai reikėtų padalyti į dvi dalis (kaip parodyta antrame pav.), tačiau tik PITPR ataskaitų teikimo tikslais. Kaip nurodyta Duomenų

teikėjų vadove, objekte Nr. 2 būtų įrenginys, kuriame būtų vykdoma 1.1 veikla, nes bendra 45 MW + 10 MW galia viršija 50 MW ribą. Tačiau dėl III skyriuje nustatytų jungimo taisyklių, kurios taikomos tik 15 MW ar didesnės galios vienetams, nebūtų DKDĮ, apie kuriuos reikėtų pranešti kaip apie objekto Nr. 2 įrenginio dalis.

Kita vertus, objekte Nr. 1 būtų įrenginys, kuriame vykdoma 1.1 veikla, ir dvi įrenginio dalys, kurių kiekvienos galia siekia 100 MW, arba viena 200 MW galios įrenginio dalis. Pastarasis atvejis būtų taikomas, jei abu vienetai turėtų bendrą kaminą arba jeigu jie būtų įrengti taip, kad kompetentinga institucija, atsižvelgdama į techninius ir ekonominius veiksnius, nuspręstų, kad jų išmetamosios dujos galėtų būti šalinamos per bendrą kaminą (PITD 29 straipsnis).

5.1 pav

Elektros energijos gamybos vietos, kurioje veikia vienas operatorius, pavyzdys

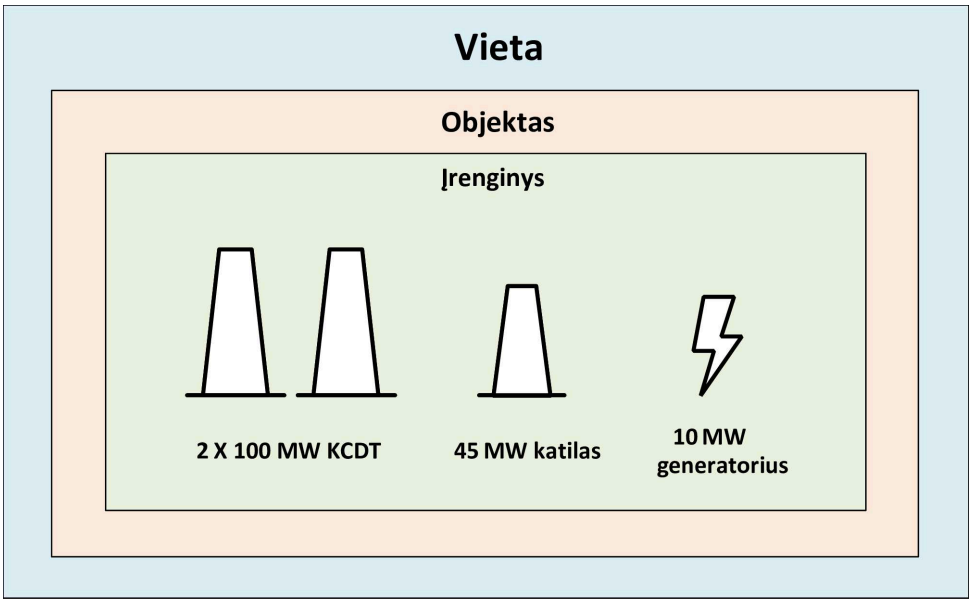

5.2 pav

Elektros energijos gamybos vietos, kurioje veikia du operatoriai, pavyzdys

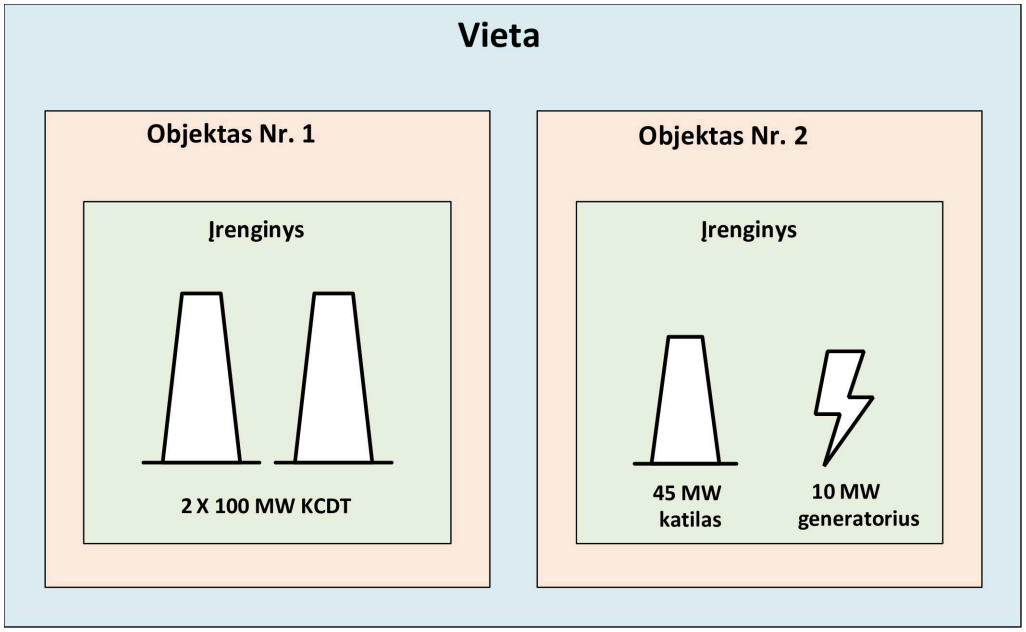

5.2. **Atliekų tvarkymo sektorius**

Šiame pavyzdyje pateikiamas atliekų tvarkymo objektas, kurį sudaro trys techniniai vienetai: i) sąvartynas; ii) atliekų perdirbimo vienetas ir iii) biodujų įmonė. 5.3 pav. netoliese esantis sąvartynas (įrenginys Nr. 1) iš perdirbimo įmonės priima atliekas, kurių negalima panaudoti. Jis nėra techniškai susijęs su biodujų įmone ar atliekų perdirbimo įmone, net jei iš jų gauna atliekas, nes jis laikomas galutine šalinimo vieta. Be to, pagrindinė sąvartyno paskirtis yra šalinimas ir ši veikla skiriasi nuo kitų vienetų veiklos, orientuotos į panaudojimą, todėl jis klasifikuojamas kaip atskiras įrenginys (PITD 5.4 veikla).

Įrenginys Nr. 2 yra atliekų perdirbimo įmonė, kuri ruošia atliekas sąvartynui ir biodujų įmonei, taip pat perkelia kitas atliekas į vietas, esančias už objekto ribų. Nors jis tiekia žaliavas biodujų įmonei, jo veikla yra mechaninė, o biodujų įmonė gali gauti atliekas iš kitų vietų. Atsižvelgiant į tai, kad jis daro kitokio pobūdžio poveikį aplinkai ir nėra itin svarbus biodujų gamybos proceso komponentas, jis laikomas atskiru įrenginiu.

Pagal alternatyvų 5.4 pav. pavaizduotą scenarijų, operatorius nusprendė, kad atliekų perdirbimo įmonės tikslas – naudojant tik medžiagų skilimui pagerinti ir substratui šildyti skirtus pirminio skaidymo vienetus – yra būti biodujų įmonės parengiamojo apdorojimo vienetu. Šis parengiamasis apdorojimas yra būtinas tinkamam skilimo proceso veikimui ir apima biologinį procesą, kuris vyksta po parengiamojo mechaninio apdorojimo. Todėl pagal šį scenarijų atliekų perdirbimo įmonė ir biodujų įmonė (PITD 5.3 punkto a papunkčio i dalies veikla arba 5.3 punkto b papunkčio i dalies veikla) yra techniškai susijusios – jos sudaro vieną įrenginį.

Šie du įrenginiai gali būti vienas objektas, arba ne; tai priklausys nuo to, ar jie turi atskirus operatorius. Visi šie subjektai galėtų būti laikomi vienos vietos dalimi.

Žr. 5.5 skirsnį, kuriame pateikiami nuotekų perdavimo, kai kurias jų nurodant kaip atliekų kiekį, sudėtingesnėje gamybos vietoje, kurioje yra nuotekų valymo įrenginys, pavyzdžiai.

5.3 pav

Atliekų tvarkymo vietos, kurioje yra trys įrenginiai, pavyzdys

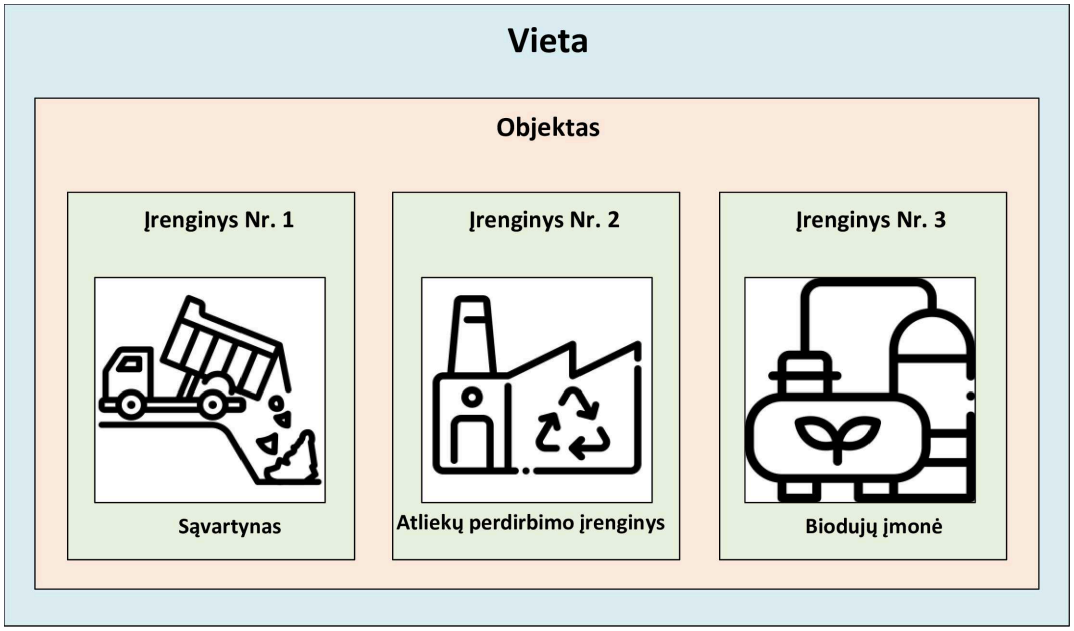

5.4 pav

Atliekų tvarkymo vietos, kurioje yra du įrenginiai, pavyzdys

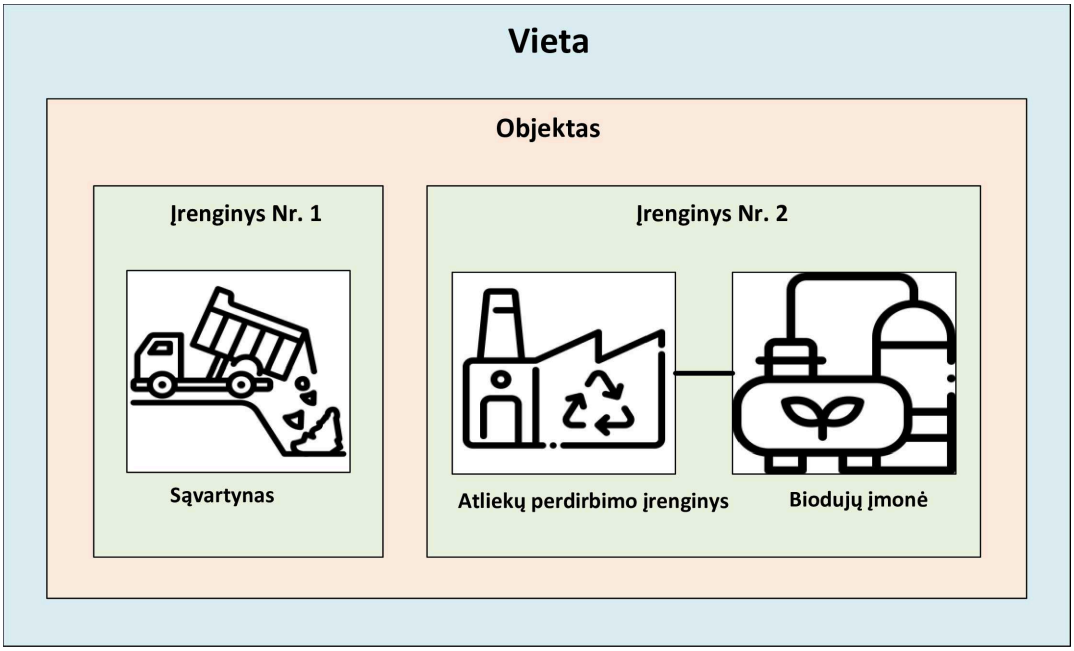

5.3. **Naftos perdirbimo gamykla ir naftos chemijos gamybos vieta**

5.5 pav. pateiktame pavyzdyje parodyta naftos perdirbimo gamykla, esanti šalia naftos chemijos gamyklos. Naftos perdirbimo gamykloje yra distiliavimo įrenginys, tiekiantis produktą riformingo įrenginiui, ir takiojo katalizinio krekingo įrenginys, kuris savo ruožtu tiekia produktą alkilinimo įrenginiui. Pavyzdyje kompetentinga institucija mano, kad visi šie techniniai vienetai yra glaudžiai techniškai susiję ir todėl sudaro vieną įrenginį. Naftos perdirbimo gamykloje esanti elektrinė tiekia energiją kiekvienam rafinavimo techniniam vienetui. Nors papildoma energija eksportuojama už naftos perdirbimo gamyklos ribų į elektros tinklą, didžioji dalis reikiamos energijos yra būtina naftos perdirbimo gamyklos veiklai. Todėl egzistuoja tvirtas techninis ryšys, o elektrinė taip pat laikoma to paties įrenginio dalimi.

Viena iš naftos perdirbimo gamyklos veiklos rūšių yra pirminio benzino tiekimas naftos chemijos gamyklai. Naftos perdirbimo gamyklos ir naftos chemijos gamyklos operatorius yra tas pats, tačiau jose vykdomi skirtingi procesai. Naftos chemijos gamykloje pirminis benzinas toliau perdirbamas į įvairius darinius, kurie naudojami tolesnei kaučiuko, plastiko, pluoštų, dervų ir kt. gamybai. Naftos perdirbimo gamykloje pagamintas pirminis benzinas taip pat siunčiamas į kitas vietas ir klientams, o naftos chemijos gamykloje galėtų būti naudojamas kitur pagamintas pirminis benzinas. Dėl to vertinimą atliekanti kompetentinga institucija techninį ryšį galėtų laikyti silpnu. Todėl naftos perdirbimo gamykla ir naftos chemijos gamykla turėtų būti laikomos atskirais įrenginiais. Tačiau pavyzdyje šių įrenginių operatorius yra tas pats, todėl jie yra vieno objekto dalis. Nesant kitų susijusių objektų, šis vienas objektas sudaro visą vietą.

5.5 pav

Naftos perdirbimo gamyklos ir naftos chemijos gamyklos pavyzdys

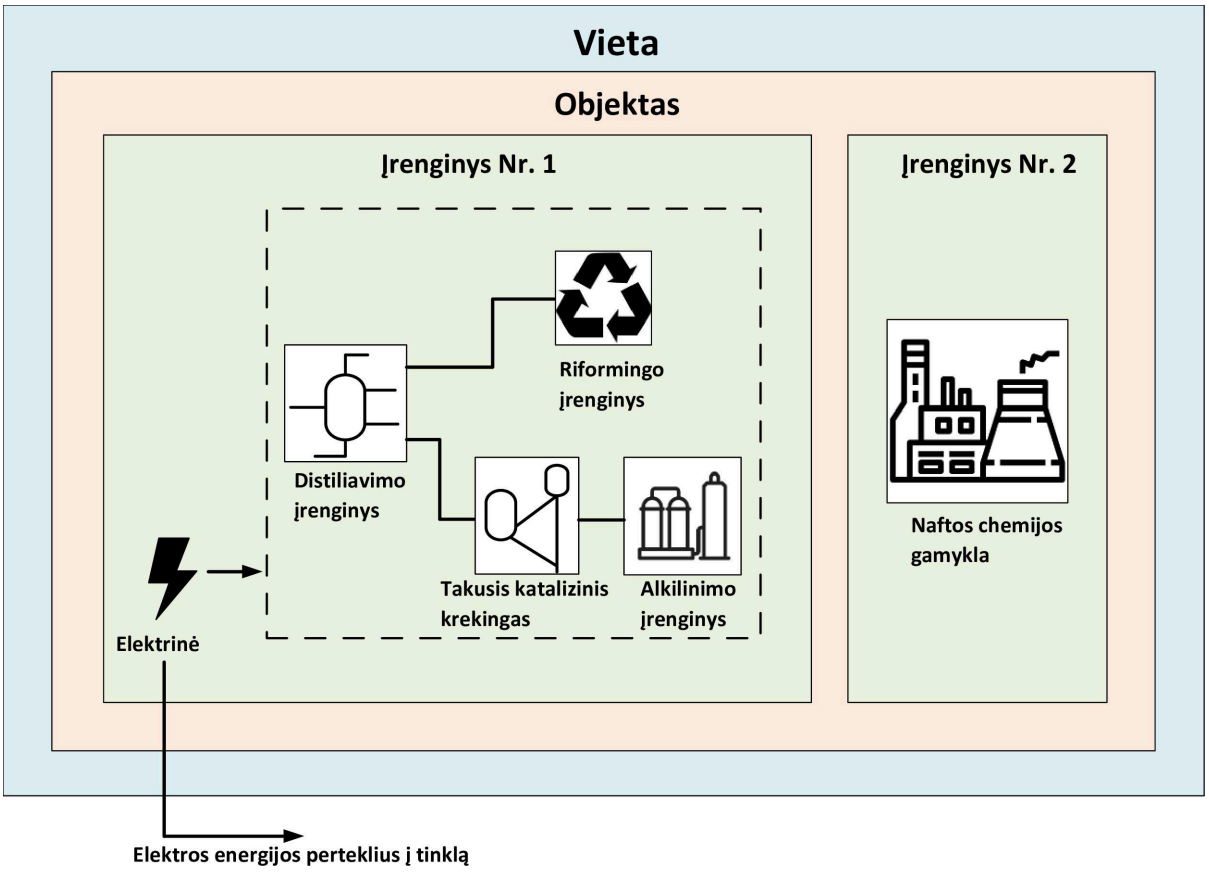

5.4. **Vaistų gamybos vieta**

5.6 pav. sąmoningai pateiktas sudėtingas pavyzdys, kad būtų galima pavaizduoti kelias sąvokas.

Objekte Nr. 1 vykdomas degimo procesas šilumai ir elektros energijai gaminti. Šiluma tiekiama objekto Nr. 2 reaktoriams. Visas objektas Nr. 1 priklauso bendrovei „Energy Ltd“. Jame yra trys kurą deginantys vienetai (Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3) ir, kadangi kiekvienas iš jų yra nepriklausomas katilas su atskiru kaminu, juos kompetentinga institucija pagal PITD 29 straipsnio 2 dalį laiko atskirais techniniais vienetais. Visi šie vienetai yra techniškai susiję ir taip sudaro vieną įrenginį – įrenginį Nr. 1. Pagrindinis šio įrenginio tikslas – tiekti elektros energiją kitiems vietoje esantiems įrenginiams, o perteklinė energija tiekiama viešajam tinklui.

Objektas Nr. 2 yra vaistų gamybos objektas, priklausantis bendrovei „Pharma Ltd“. Šį objektą sudaro keturi skirtingi vienetai. Vienetai Nr. 4 ir Nr. 5 yra reaktoriai, kuriuose gaminamas vaistas. Vienetas Nr. 6 yra nuotekų valymo įrenginys, funkciškai susijęs su reaktoriais, o vienete Nr. 7 laikomos žaliavos. Visi šie vienetai yra techniškai susiję ir būtini viso objekto veikimui. Todėl jie visi sudaro vieną įrenginį – įrenginį Nr. 2.

Bendrovei „Supply Ltd“ priklausančiame objekte Nr. 3 vykdoma cheminė veikla – biocheminių ir organinių tirpiklių gamyba. Jie naudojami ne tik objekte Nr. 2, bet ir kitose už vietos ribų esančiose įmonėse. Šiame objekte yra du nepriklausomi įrenginiai, kurie nėra techniškai susiję ir kuriuose vykdomi visiškai skirtingi cheminiai procesai. Įrenginys Nr. 3 yra biocheminis reaktorius, kuriame gaminamas biocheminis tirpiklis; šiam įrenginiui priklauso vienas vienetas – vienetas Nr. 8. Įrenginys Nr. 4 yra cheminis reaktorius (vienetas Nr. 9), kuriame rafinuojamas organinis tirpiklis.

Trys objektai, kuriuos valdo bendrovės „Energy Ltd“, „Pharma Ltd“ ir „Supply Ltd“, sudaro vieną vietą, nes šios trys bendrovės vykdo veiklą, kuria siekiama bendro tikslo, ir yra susijusios savo pobūdžiu, šiuo atveju vaistų gamyba.

Nors įrenginiai Nr. 1 ir Nr. 2 yra techniškai susiję, juos valdo du skirtingi juridiniai asmenys (bendrovės „Energy Ltd“ ir „Pharma Ltd“). Tai reiškia, kad nors jie galėtų būti laikomi vienu įrenginiu, apie juos pagal PITPR turi būti pranešama kaip apie atskiruose objektuose esančius atskirus įrenginius. Panašūs principai taikomi sudėtingesnėms cheminių medžiagų gamykloms, vykdančioms kelių PITD nurodytų rūšių veiklą.

5.6 pavs

Vaistų gamybos vietos pavyzdy

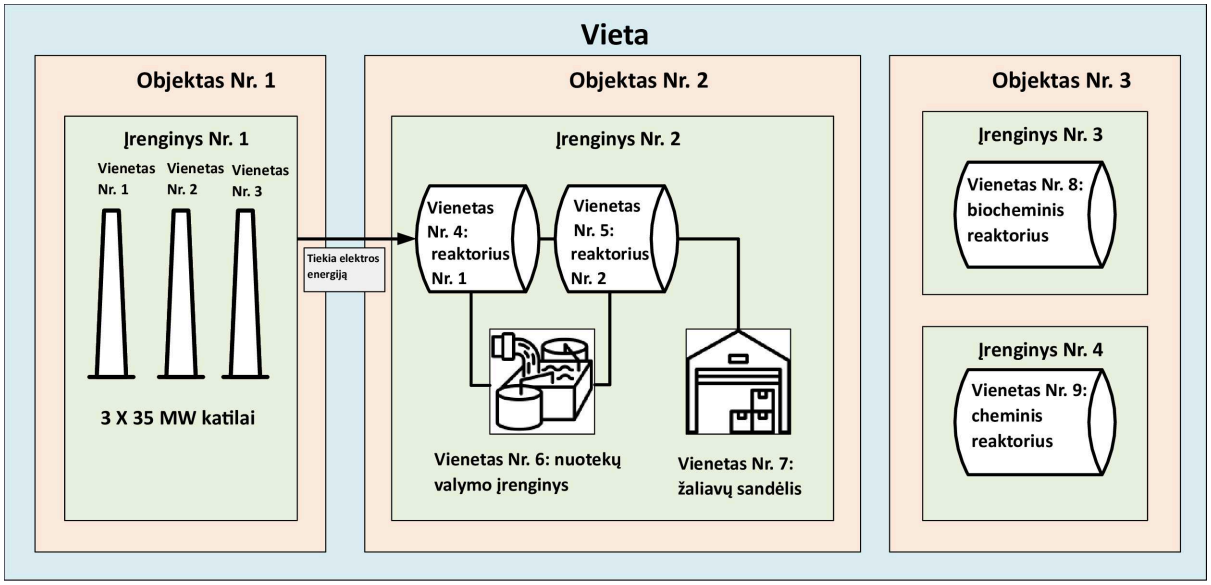

5.7 pav. pavaizduota padėtis, aprašyta 5.6 pav., tačiau po to, kai bendrovė „Pharma Ltd“ įsigijo ir perėmė vienetus Nr. 8 ir Nr. 9 iš bendrovės „Supply Ltd“ bei sujungė objektus Nr. 2 ir Nr. 3 į vieną vietoje esantį objektą.

5.7 pav

Vaistų gamybos vietos pasikeitus operatoriui pavyzdys

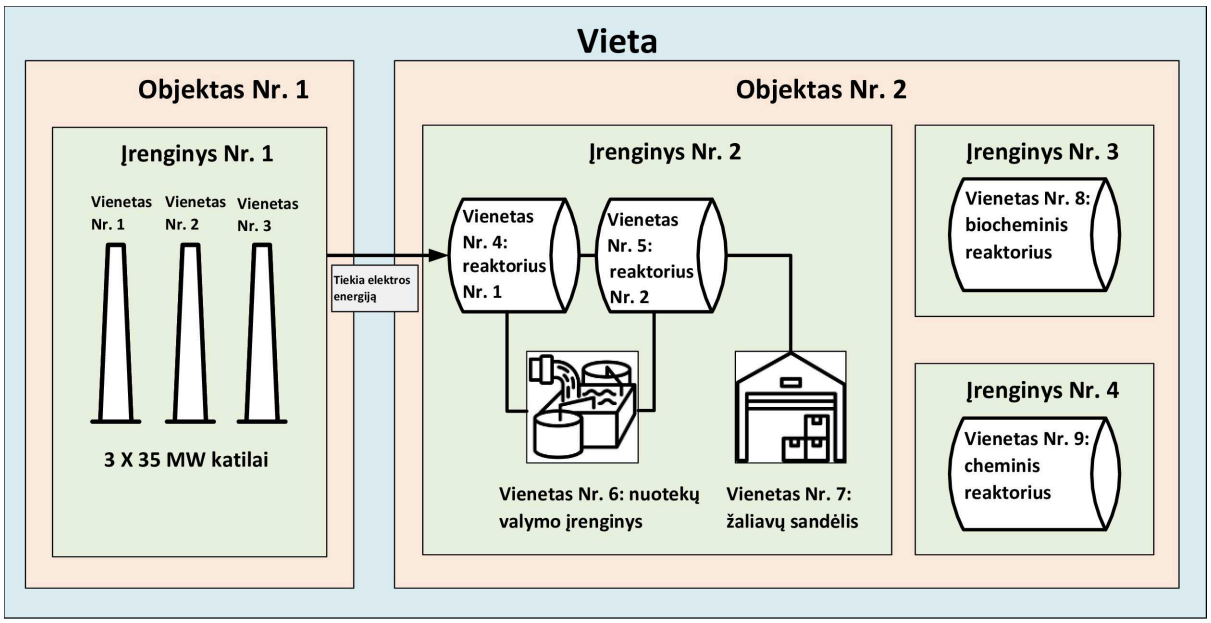

5.5. **Iš kelių toje pačioje vietoje esančių įrenginių išleidžiamos nuotekos**

Jei nepriklausomai eksploatuojamas pramoninis nuotekų valymo įrenginys aptarnauja įvairius kitus gamybos vietoje esančius objektus, nuotekų valymo įrenginys turėtų būti atskirtas ir apie jį turėtų būti pranešama kaip apie kitą objektą ir įrenginį. Taip yra, pavyzdžiui, vykdant PITD 6.11 veiklą, kuri apibrėžiama kaip „[n]epriklausomai atliekamas nuotekų, kurioms netaikoma Direktyva 91/271/EEB ir kurios išleidžiamos iš įrenginių, kuriems taikomas II skyrius, valymas“. Šis scenarijus pavaizduotas 5.8 pav.; nuotekų valymo įrenginio operatorius skiriasi nuo įrenginių Nr. 1, Nr. 3 ir Nr. 4 operatoriaus, todėl jis sudaro vieną objektą, kuriame yra vienas įrenginys. Todėl, jei viršijamos PITPR II priede nustatytos teršalų ribinės vertės, turėtų būti pranešama apie nuotekų valymo įrenginio išleidžiamų teršalų kiekį. Apie kitų įrenginių perduodamus teršalus turėtų būti pranešama, jei jie viršija II priede nurodytas ribines vertes.

Jei šioje gamybos vietoje esantis nepriklausomas nuotekų valymo įrenginys pagal mažai tikėtiną scenarijų sujungiamas su komunalinių nuotekų valymo įrenginiu, kurio pajėgumas viršija 100 000 gyventojų ekvivalentų (pvz., PITPR 6 veikla), rekomenduojama jį nurodyti kaip atskirą įrenginį, nes jis gali veikti savarankiškai. Šiuo atveju apie bet kokį nuotekų perdavimą iš įrenginių Nr. 1, Nr. 3 ir Nr. 4 į komunalinių nuotekų valymo įrenginį turėtų būti pranešama kaip apie teršalų perdavimą, jeigu viršijamos PITPR II priede nustatytos ribinės vertės.

5.8 pav

Iš kelių toje pačioje vietoje esančių įrenginių išleidžiamų nuotekų, kurios valomos nepriklausomai eksploatuojamame nuotekų valymo įrenginyje, pavyzdys

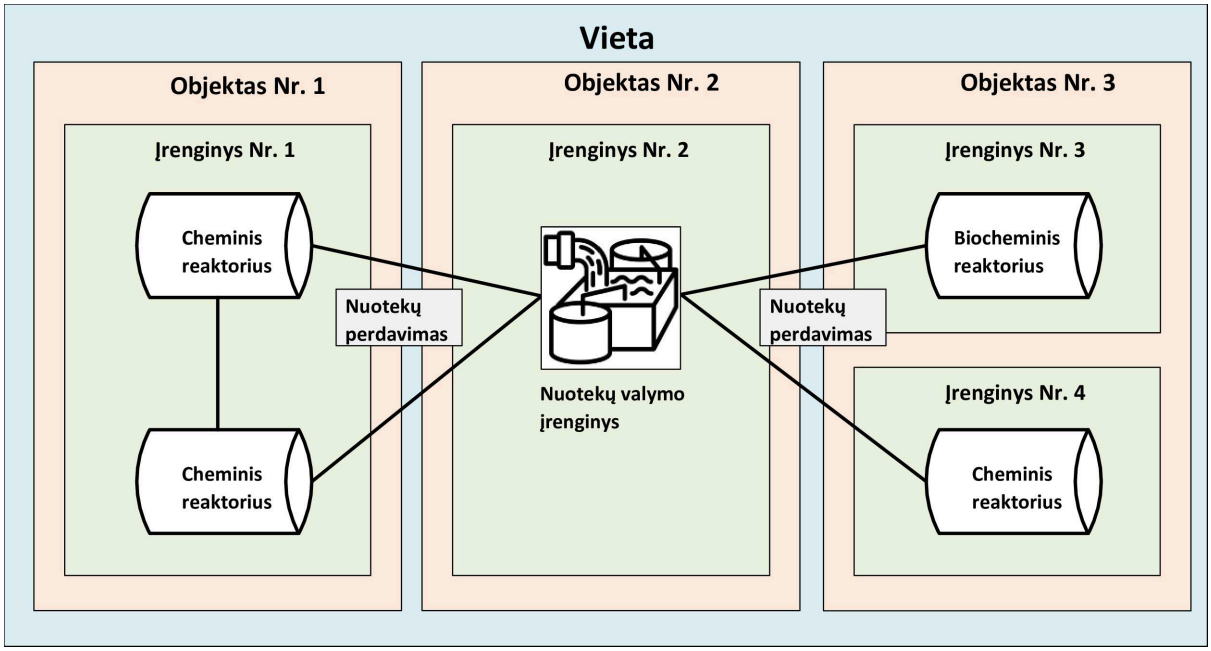

5.9 pav. pavaizduotas atvejis, kai nuotekų valymo įrenginys nėra nepriklausomas, nes jo operatorius yra tas pats kaip ir techninių vienetų operatorius. Šiame pavyzdyje šių dviejų įrenginio Nr. 2 techninių vienetų techninis ryšys laikomas pakankamai tvirtu (kompetentingos institucijos nuomone), kad jie galėtų sudaryti vieną įrenginį. Tačiau laikoma, kad techninis ryšys tarp cheminio reaktoriaus, biocheminio reaktoriaus ir nuotekų valymo įrenginio nėra pakankamai tvirtas, kad visi jie būtų laikomi vienu įrenginiu. Neturėtų būti pranešama apie nuotekų perdavimą iš įrenginio Nr. 2 cheminio reaktoriaus, nes jis laikomas perdavimu vietoje, jeigu nuotekų valymo įrenginys patenka į PITD 5.3 punkto a papunkčio veiklos taikymo sritį.

Tai taip pat buvo įprasta praktika teikiant ataskaitas apie 5 punkto c papunkčio veiklą, patenkančią į PITPR pirmtako (Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro (E-IPTR), įgyvendinto Reglamentu (EB) Nr. 166/2006) taikymo sritį, kai atliekų rūšis yra tokia, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB I priedo D8 ir D9 antraštėse. Kita vertus, jei nuotekų valymo įrenginys nepatenka į PITD 5.3 punkto a papunkčio veiklos taikymo sritį arba nepatenka į D8 ir D9 operacijų taikymo sritį, apie nuotekų perdavimą iš įrenginių Nr. 1 ir Nr. 3 turėtų būti pranešama kaip apie teršalų perdavimą. Bet kuriuo atveju apie įrenginio Nr. 2 išmetamą teršalų kiekį turėtų būti pranešama, jei jis viršija PITPR II priede nustatytas ribines vertes.

5.9 pav

Nuotekų valymo įrenginio, techniškai susijusio su tame pačiame įrenginyje esančiu vienetu, pavyzdys

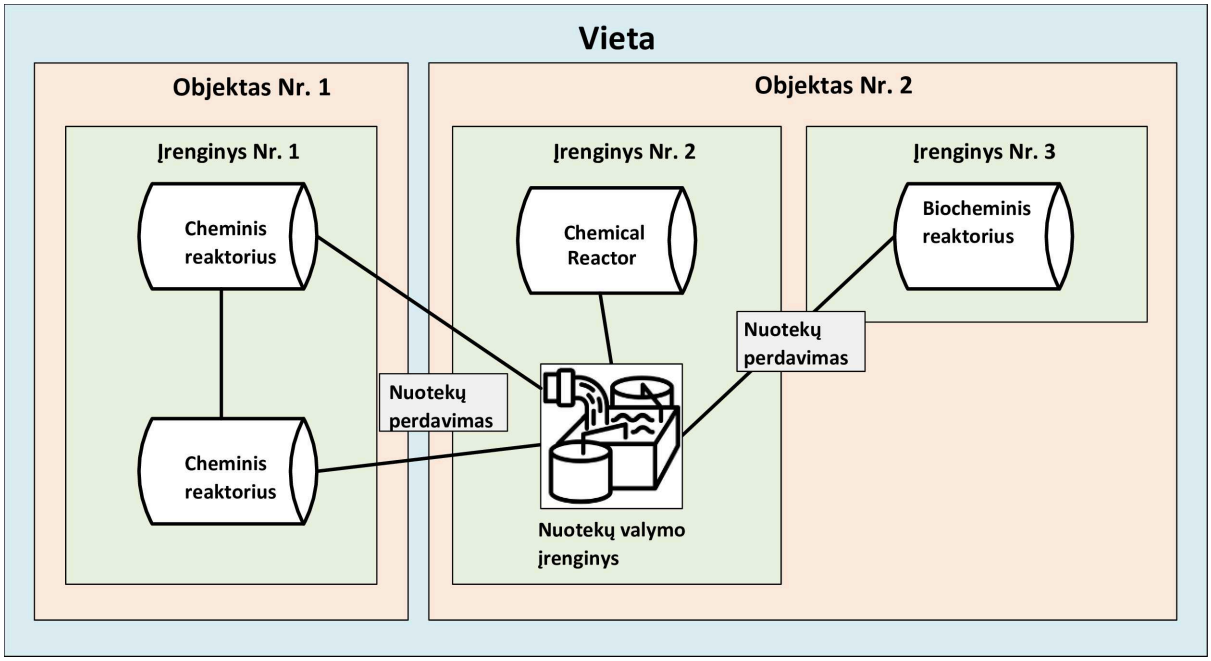

5.10 pav. pateikiamas scenarijus, kai komunalinių nuotekų valymo įrenginys, aptarnaujantis mažiau nei 100 000 gyventojų ekvivalentų, yra vietos dalis (nes yra funkciškai susijęs su kitais toje vietoje esančiais vienetais), tačiau jame vykdoma PITD ir PITPR nenurodyta veikla. Apie įrenginių Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 nuotekas būtų pranešama kaip apie teršalų perdavimą. Tačiau apie teršalų išleidimą į vandenį iš nuotekų valymo įrenginio neturėtų būti pranešama pagal PITPR, nes šis nuotekų valymo įrenginys nepatenka į jo taikymo sritį.

5.10 pav

Nuotekų išleidimo iš dviejų įrenginių į PITD / PITPR nereglamentuojamą nuotekų valymo įrenginį, kurį valdo nepriklausomas operatorius, pavyzdys

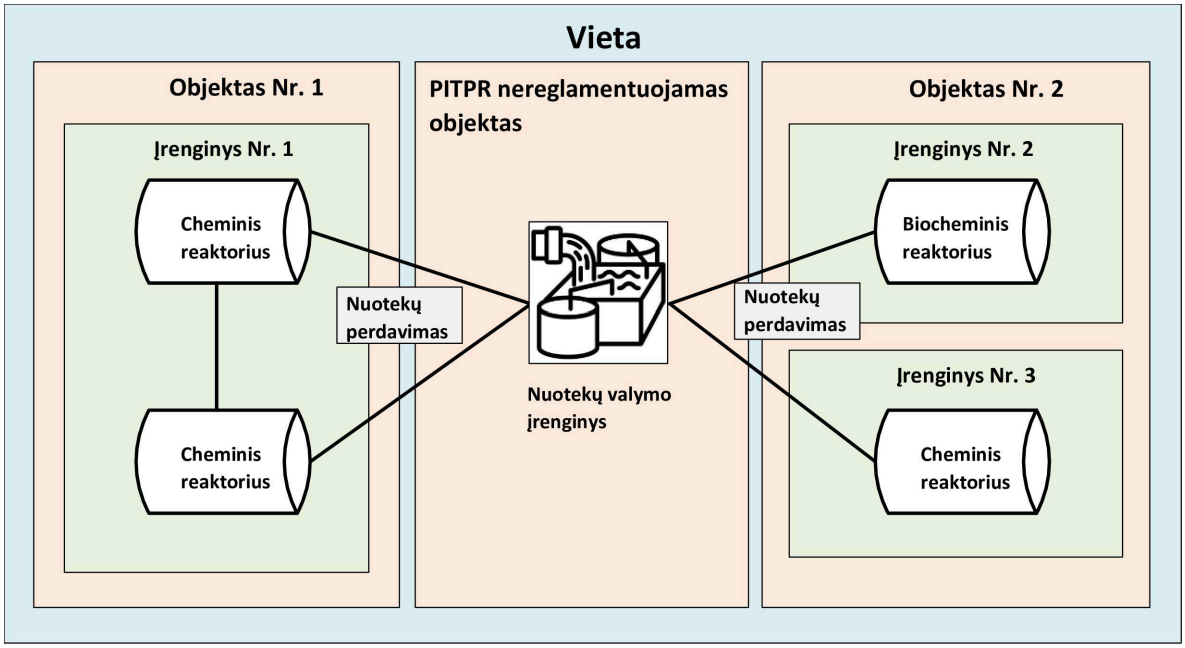

5.6. **Intensyvaus naminių paukščių ar kiaulių auginimo įrenginiai ir skerdyklos**

Skerdyklos dažnai įrengiamos arti intensyvaus ūkininkavimo veiklos vykdymo vietų. 5.11 pav. pavaizduotas šis scenarijus, kai skerdyklą valdo bendrovė „Abattoir Ltd“, o naminių paukščių ūkį – bendrovė „Poultry Ltd“. Net jei šie techniniai vienetai yra glaudžiai susiję, jie vis tiek būtų laikomi dviem atskirais objektais (objektai Nr. 1 ir Nr. 2) teikiant PITPR ataskaitas, nes jų operatoriai skiriasi.

5.11 pav

Paprastas intensyvaus naminių paukščių auginimo ir netoliese esančios skerdyklos pavyzdys

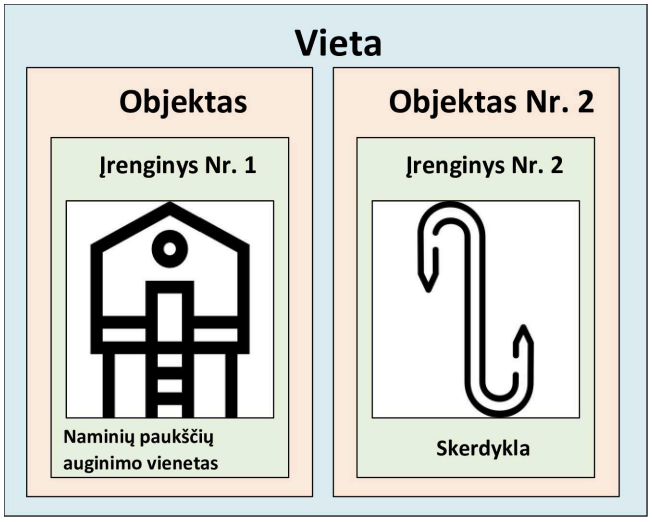

Tačiau jeigu bendrovė „Abattoir Ltd“ įrengtų ir eksploatuotų intensyvaus kiaulių auginimo vienetą ir paršavedžių auginimo vienetą šalia skerdyklos, šie vienetai būtų laikomi vienu objektu, kaip pavaizduota 5.12 pav. Tokiu atveju kiaulių ir paršavedžių auginimo vienetai bei skerdykla galėtų sudaryti atskirus įrenginius tame pačiame objekte, priklausomai nuo kompetentingos institucijos nustatyto techninio ryšio tvirtumo.

5.12 pav

Sudėtingesnis pramoninės gyvulininkystės ir perdirbimo vietos, kurių operatoriai yra skirtingi, pavyzdys

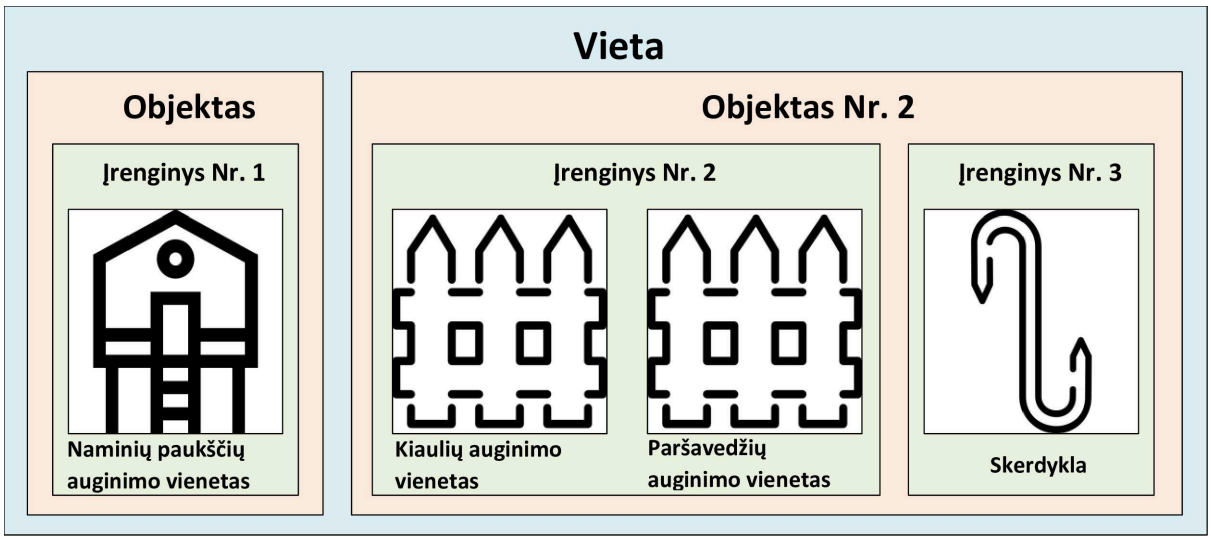

5.7. **PITD nereglamentuojami sektoriai ir veikla**

5.7.1. *Vidutiniai kurą deginantys įrenginiai*

PITPR, PITD ir Direktyvoje (ES) 2015/2193 (VDKDĮD) nustatyti ataskaitų teikimo reikalavimai skiriasi. PITPR reikalavimai konkrečiai taikomi didesniems VKDĮ, kurių šiluminė galia yra nuo 20 MW iki 50 MW, kai jiems netaikomas PITD I priedas. Šiems įrenginiams ir mažesniems VKDĮ taikomi reguliaraus ataskaitų teikimo reikalavimai pagal VDKDĮD, kurie apima faktinio išmetamo ŠESD kiekio duomenis, naudojamo kuro rūšis ir kiekius, taip pat pajėgumus (visi duomenys pateikiami apibendrintu lygmeniu).

Pagal PITPR ataskaitų teikimo reikalavimus apie didesnius VKDĮ (20–50 MW), sudarančius vieną VKDĮ įrenginį, turi būti pranešama atskirai tik tuo atveju, jei jie nėra PITD reglamentuojamo įrenginio dalis. Jei vietoje esantis įrenginys patenka į PITPR taikymo sritį, bet **nepatenka** į PITD taikymo sritį, toje vietoje esantys VKDĮ, kurių nominali šiluminė galia yra 20–50 MW, turi būti nurodomi kaip atskiras įrenginys. Žr. 5.7.3 skirsnyje pateiktą pavyzdį, kai atvirosios kasyklos, nepatenkančios į PITD I priedo taikymo sritį, elektros energijos šaltinis yra VKDĮ.

Apie visus atskirus VKDĮ techninius vienetus turėtų būti pranešama kaip apie įrenginio dalis, esančias VKDĮ. Apie išmetamą teršalų kiekį turėtų būti pranešama įrenginio lygmeniu. PITPR reglamentuojamame VKDĮ objekte esančių įrenginių, apie kuriuos turi būti pranešama, skaičius priklausys nuo 4.3.2 skirsnyje aptarto techninio ryšio. Keliems VKDĮ, kurie kartu sudaro įrenginį, kurio vardinė šiluminė galia yra didesnė kaip 50 MW, būtų taikoma PITD 1.1 veikla ir jie turėtų būti nurodomi kaip įrenginys, o ne kaip VKDĮ.

Teikiant ataskaitas į ES gamybos vietų registrą, VKDĮ, turintys bendrą kaminą, laikomi įrenginio dalimi. Pagal VDKDĮD kurą deginantys įrenginiai turi būti sujungiami, jei jie yra prijungti prie bendro kamino, arba „atsižvelgiant į techninius ir ekonominius veiksnius tokių vidutinio dydžio kurą deginančių įrenginių išmetamosios dujos, kompetentingos institucijos nuomone, galėtų būti šalinamos per bendrą kaminą“, kaip nurodyta VDKDĮD 4 straipsnyje. Šis požiūris iš dalies suderinamas su DKDĮ įrenginio dalių apibrėžtimi ir ataskaitų teikimu, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į skirtingas pajėgumo ribas, kuriomis apibrėžiama kiekviena veikla (t. y. 20–50 MW arba didesnė kaip 50 MW šiluminė galia). VDKDĮD termino „įrenginys“ apibrėžties nėra, tačiau operatoriaus apibrėžtis yra tokia pati kaip PITPR. Todėl operatoriaus atsakomybe, pagal kurią šiame dokumente nustatoma termino „objektas“ taikymo sritis, turėtų būti remiamasi apibrėžiant objektus, taigi ji nulems ir objektuose esančius įrenginius.

Paprastai PITPR ataskaitose pranešant apie VKDĮ, objektas ir įrenginys yra susiję santykiu vienas su vienu. Tačiau VKDĮ gali būti kelios įrenginio dalys, apie kurias reikia pranešti ES gamybos vietų registre.

5.7.2. *Požeminė kasyba ir susijusios operacijos, įskaitant žalios naftos arba dujų gavybą sausumoje arba jūroje (jeigu neįtraukta į PITD I priedą)*

Šis gairių skyrius skirtas įrenginiams, kuriems netaikoma PITD 3.6 veikla.

Paprastai požeminės kasybos ir susijusių operacijų srityje objektas ir įrenginys yra susiję santykiu vienas su vienu, priklausomai nuo operatoriaus. Išimtis galėtų būti atvejis, kai netoli viena nuo kitos yra daugiau nei viena kasykla, pavyzdžiui, skirtingoms medžiagoms išgauti, ir šias kasyklas eksploatuoja ta pati bendrovė. Kadangi šios dvi kasyklos nėra techniškai susijusios, jas būtų galima laikyti vienu objektu, apimančiu du įrenginius.

Naftos ir dujų operacijų srityje objektas ir įrenginys paprastai yra susiję santykiu vienas su vienu. Vienas naftos ir dujų telkinys, kuriame yra daug tos pačios bendrovės eksploatuojamų gręžinių ar platformų, turėtų būti laikomas vienu įrenginiu. Šiuo atveju daroma prielaida, kad egzistuoja techninis ryšys, kai gręžiniai: i) turi bendrą infrastruktūrą (pvz., vamzdynai, perdirbimo patalpos, laikymo talpyklos, fakelų deginimo sistemos); ii) yra eksploatuojami kaip vienas vienetas, kurį valdo tas pats operatorius, ir iii) funkciškai priklauso vienas nuo kito (t. y. nuo vieno gręžinio eksploatavimo priklauso kito gręžinio išmetami teršalai). Jei yra keli operatoriai, būtų laikoma, kad vienoje vietoje, kurią sudaro naftos ir dujų telkinys, yra keletas objektų. Tačiau jei tarp atskirų gręžinių techninio ryšio nėra, jie galėtų būti laikomi atskirais įrenginiais. Kaip visada, techninio ryšio buvimą turi nustatyti kompetentinga institucija.

5.7.3. *Atviroji kasyba ir karjerų eksploatavimas (jeigu neįtraukta į PITD I priedą, kai teritorijos, kurioje faktiškai vykdomi gavybos darbai, plotas sudaro 25 hektarus)*

Šios gairės skirtos įrenginiams, kuriuose nevykdoma PITD 3.6 veikla.

Paprastai kasybos ir susijusių operacijų srityje objektas ir įrenginys yra susiję santykiu vienas su vienu. Išimtis būtų tais atvejais, kai objekte yra daugiau nei vienas darbinis paviršius, iš kurio išgaunamos skirtingų rūšių medžiagos, arba kai objektas iš pradžių apėmė vieną tam tikro mineralo gavybos plotą (pvz., karjerą) ir kitą gavybos plotą, skirtą kitam mineralui išgauti. Pažymėtina, kad naujoji PITD 3.6 veikla apibrėžiama kaip „[t]oliau išvardytų rūdų gavyba, įskaitant apdorojimą vietoje, pavyzdžiui, smulkinimą, dydžio kontrolę, sodrinimą ir gerinimą, pramoniniu mastu: boksito, chromo, kobalto, vario, aukso, geležies, švino, ličio, mangano, nikelio, paladžio, platinos, alavo, volframo ir cinko“. Jei kompetentingos institucijos parengia PITD 3.6 veiklos įrenginio apimties ir ribų nustatymo kriterijų, kuriuos galima taikyti požeminei kasybai ir atvirajai kasybai, kurios nėra įtrauktos į I priedą, rinkinį, šiuos kriterijus, siekiant užtikrinti nuoseklumą, galima taikyti ir PITD nereglamentuojamoms kasykloms.

Vykdant įprastą karjero veiklą, atliekami darbai apima uolienų ardymą gręžiant ir sprogdinant. Karjeras yra PITPR reglamentuojamas įrenginys, o jo pagrindinė veikla yra atviroji kasyba ir karjerų eksploatavimas (jeigu neįtraukta į PITD I priedą), t. y. jis patenka į PITPR 5 veiklos sritį. Vietoje dažnai yra smulkinimo įrenginys, kuris gali būti stacionarus arba mobilus. Stacionarus smulkinimo įrenginys būtų laikomas įrenginio dalimi ir jo išmetamą teršalų kiekį reikėtų pranešti (žr. 5.13 pav.).

Be to, vietoje gali būti energijos šaltinis, pvz., kurą deginantis vienetas, tiekiantis energiją įvairiai objekte vykdomai veiklai. Jei šis kurą deginantis įrenginys būtų laikomas PITPR nurodyta veikla (pvz., VKDĮ), jis būtų laikomas atskiru PITPR reglamentuojamu įrenginiu ([15]) (kaip parodyta 5.14 pav.).

Žinoma, jei elektrinę eksploatuotų kitas operatorius, ji sudarytų antrą objektą su vienu įrenginiu. Jei elektrinės galia būtų didesnė kaip 50 MW, ji būtų klasifikuojama kaip 1.1 veikla (*kuro deginimas įrenginiuose, kurių bendra vardinė šiluminė galia 50 MW ar didesnė*). Kitu atveju, jei elektrinės galia būtų mažesnė kaip 20 MW, ji į PITPR taikymo sritį nepatektų.

5.13 pav

Įprastos karjero veiklos schema

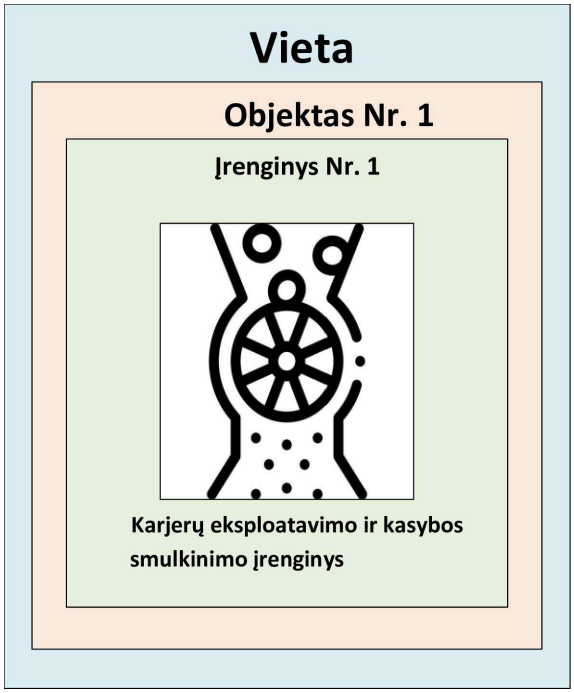

* 5.13 pav. piktograma pateikta tik iliustraciniais tikslais.

([15]) Vidutiniai kurą deginantys įrenginiai, apie kuriuos pranešama pagal PITPR, apibrėžiami kaip „Direktyvos (ES) 2015/2193 2 straipsnyje nurodyta veikla (jeigu neįtraukta į Direktyvos 2010/75/ES I priedą). <...> kurių nominali šiluminė galia yra ne mažesnė kaip 20 MW ir mažesnė kaip 50 MW.“ Apie VKDĮ pranešti nereikia, jei jie įtraukti į PITD I priedą. Tačiau jei jie yra PITD nenurodytos veiklos energijos šaltinis (kaip yra 5.7.3 skirsnyje), apie juos turėtų būti pranešama, jei jų nominali šiluminė galia yra 20–50 MW.

Vietoje taip pat gali būti įrengtas nepavojingųjų atliekų saugojimo vienetas, skirtas atliekoms, susidariusioms vietoje vykdant įvairią veiklą (žr. 5.14 pav.), surinkti, tačiau tai nėra PITPR nurodyta veikla, todėl jis nelaikomas atskiru įrenginiu. Tačiau jei atliekų vienetas būtų skirtas pavojingosioms atliekoms, pvz., alyvų atliekoms, surinkti ir jo pajėgumas siektų 50 tonų ar daugiau, jis patektų į PITD 5.5 veiklos taikymo sritį ir sudarytų atskirą įrenginį ataskaitų teikimo pagal PITPR tikslais, nebent jam būtų taikoma Direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo.

5.14 pav

Įprasto karjero su elektrine ir nepavojingųjų atliekų saugojimo vienetu schema

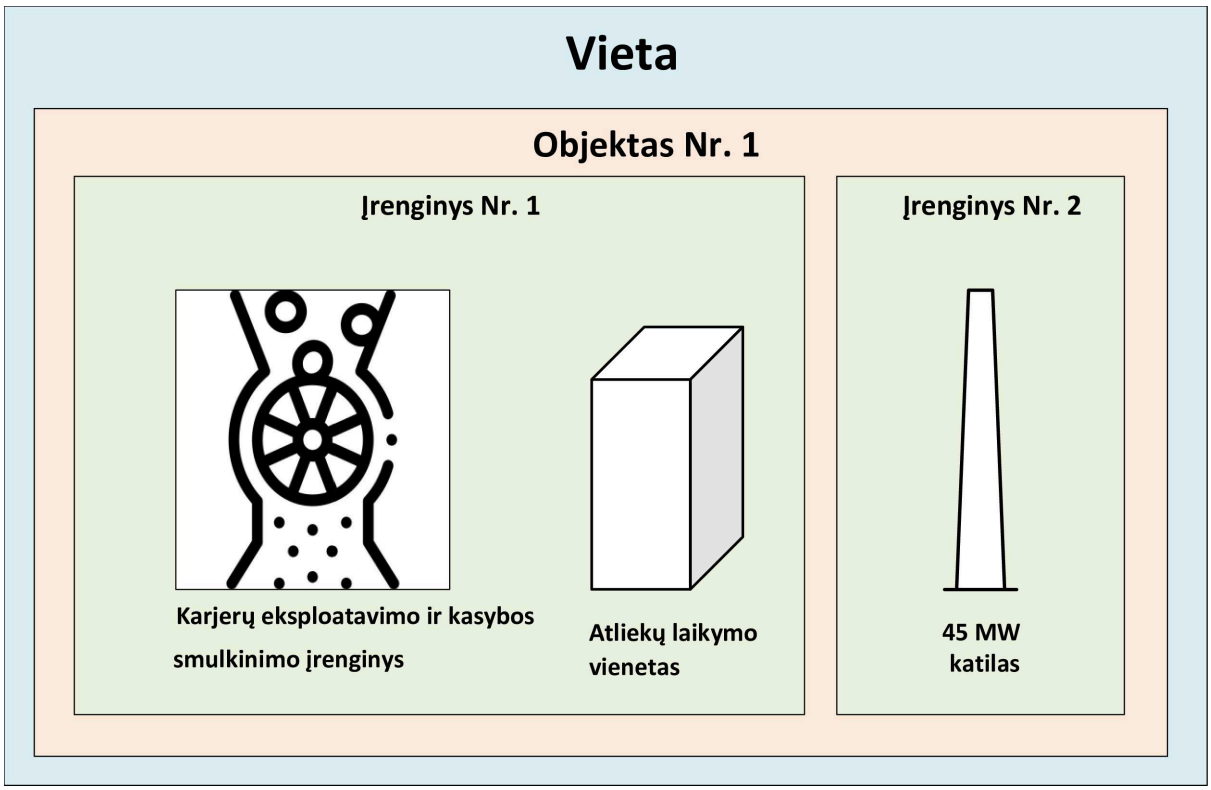

5.15 pav. pavaizduota sudėtinga atvirosios kasybos operacija, kai veiklą vykdo keturi skirtingi operatoriai, taigi yra keturi objektai. Objektą Nr. 1 sudaro du techniniai vienetai, sudarantys vieną įrenginį, kurį eksploatuoja bendrovė A. Objektą Nr. 2 sudaro keturi techniškai susiję vienetai, kuriuos eksploatuoja bendrovė B. Objekte Nr. 3 yra vienas nepriklausomai eksploatuojamas techninis vienetas, kurį valdo bendrovė C. Objekte Nr. 4 yra trys įrenginiai (techninio ryšio tarp vienetų nėra), kuriuos eksploatuoja bendrovė D.

Be to, vietoje gali būti naudojama įvairi mobilioji įranga, kuri skirtingu metu eksploatuojama skirtinguose objektuose. Tačiau, kadangi tai yra mobilieji vienetai, jų išmetamieji teršalai neturėtų būti įtraukiami į ataskaitas apie konkrečius įrenginius.

5.15 pav

Sudėtingos atvirosios kasybos operacijos pavyzdys

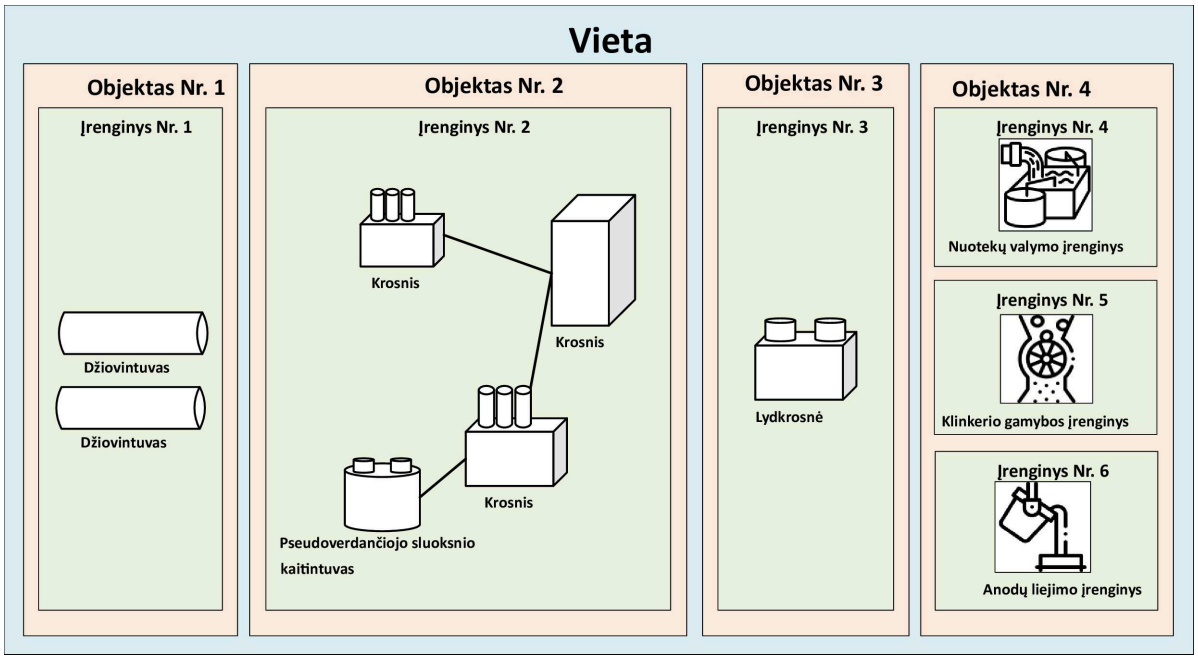

5.7.4. *Komunalinių nuotekų valymo įrenginiai (kurių pajėgumas – ne mažiau kaip 100 000 gyventojų ekvivalentų)*

Paprastai komunalinių nuotekų valymo įrenginių srityje objektas ir įrenginys yra susiję santykiu vienas su vienu. Tačiau atskira, bet susijusi atliekų tvarkymo veikla, kurią vykdant gaunamas ir tvarkomas dumblas arba filtratas, gali būti vykdoma tos pačios bendrovės ir tame pačiame objekte. Tokiu atveju objekte būtų du ar daugiau įrenginių.

Jei pramoninio įrenginio operatoriui priklauso komunalinių nuotekų valymo įrenginys (arba jei jo nuotekų valymo įrenginys veikė ir kaip savivaldybės komunalinių nuotekų valymo įrenginys), rekomenduojama apie jį pranešti kaip apie du skirtingus įrenginius. Tuomet turėtų būti pranešama apie pramoninio įrenginio netiesioginį teršalų išleidimą (teršalų perdavimą) į komunalinių nuotekų valymo įrenginį (jei perduodamų teršalų kiekis viršija PITPR II priede nustatytas ribines vertes).

5.7.5. *Pašarais grindžiama akvakultūra, kurios metinis gamybos pajėgumas viršija 500 tonų*

Apibrėžiant objektus taikomas tas pats principas, kuris buvo taikomas teikiant ataskaitas pagal E-IPTR reglamentą (žr. 4.2 skirsnį). Akvakultūros įrenginiuose paprastai yra keli aptvarai, kanalai ar rezervuarai, kuriuos eksploatuoja tas pats operatorius. Kad įrenginiai būtų laikomi tuo pačiu objektu, jie turėtų būti geografiškai arti vienas kito. Pavyzdžiui, tai galėtų būti keli narvai, įrengti prie tos pačios salos esančioje įlankoje, jei jie priklauso tam pačiam operatoriui. Įvairiose atskirose vietose išilgai salyno, kurį sudaro įvairios mažos salos, pakrantės esantys narvai, sutelkti vienoje vietoje, taip pat būtų laikomi tuo pačiu objektu, jeigu juos eksploatuoja tas pats operatorius.

Apibrėžiant šią veiklą, pajėgumo riba taikoma įrenginio lygmeniu. Todėl reikėtų atidžiai nustatyti įrenginių skaičių viename objekte, kad įrenginio pajėgumas netyčia nenukristų žemiau PITPR I priede nustatytos pajėgumo ribos. Todėl svarbu apibrėžti techninį ryšį (žr. 4.1 skirsnį). Techninis ryšys jūrinės akvakultūros objekte reiškia, kad keletas narvų, aptvarų ar vienetų yra fiziškai arba funkciškai susiję, pavyzdžiui, per bendrą infrastruktūrą (pašarų, vandens sistemų, stebėsenos) arba logistiką (pavyzdžiui, pagrindinį pašarų laikymo, cheminių medžiagų tvarkymo, surinkimo ir atliekų šalinimo punktą) ir tvarkomi kaip viena gamybos operacija.

Nors skirtingos vandens gyvūnų rūšys gali kelti skirtingų aplinkos problemų, vien jų buvimas nėra pagrįsta priežastis tą patį objektą padalyti į kelis įrenginius, nes šios veiklos aprašymas nėra susijęs su rūšimis. Vykdant akvakultūros veiklą gali būti atvejų, kai vienai bendrovei priklauso aptvarų kompleksas, tačiau kai kuriais aptvarais (laikinai) dalijamasi su kita bendrove / operatoriumi. Šiuo atveju aptvarų kompleksas turėtų būti laikomas vienu objektu, atsižvelgiant į aptvarų nuosavybę. Savininkas būtų atsakingas už visų operatorių, naudojančių jo aptvarą (-us), viso išmetamo teršalų kiekio ataskaitas. Pažymėtina, kad šiame rekomendaciniame dokumente terminas „savininkas“ vartojamas kaip bendrojo termino

„operatorius“ išimtis. Tuo atveju, kai kompetentinga institucija nusprendžia operatoriaus vardu kiekybiškai įvertinti išleidžiamų teršalų kiekį, kaip numatyta PITPR 6 straipsnio 9 dalyje, operatoriams nereikės to daryti patiems ir pranešti apie jį savo institucijoms.

5.16 pav. pateikiamas scenarijus, kai du operatoriai valdo atskirus ūkius, kuriuose yra skirtingas skaičius atskirų žuvų aptvarų. Šie aptvarai paprastai yra sujungti tarpusavyje, sukuriant techninį ryšį, kuris akvakultūros pramonėje vadinamas ūkiu. Palyginimui, 5.17 pav. pavaizduotas šiek tiek kitoks scenarijus, kai įrenginiai Nr. 1 ir Nr. 2 priklauso tai pačiai bendrovei, tačiau juose gali būti žuvų, priklausančių kitoms bendrovėms. Kaip paaiškinta pirmiau, šie įrenginiai priklauso vienam objektui (objektui Nr. 1), atsižvelgiant į nuosavybę. Be to, 5.17 pav. pavaizduotas didelis žuvų rezervuaras, kurį eksploatuoja kita bendrovė ir kuris yra atskiras objektas.

5.16 pav

Jūrų žuvų ūkio, kuriame veiklą vykdo du operatoriai, pavyzdys

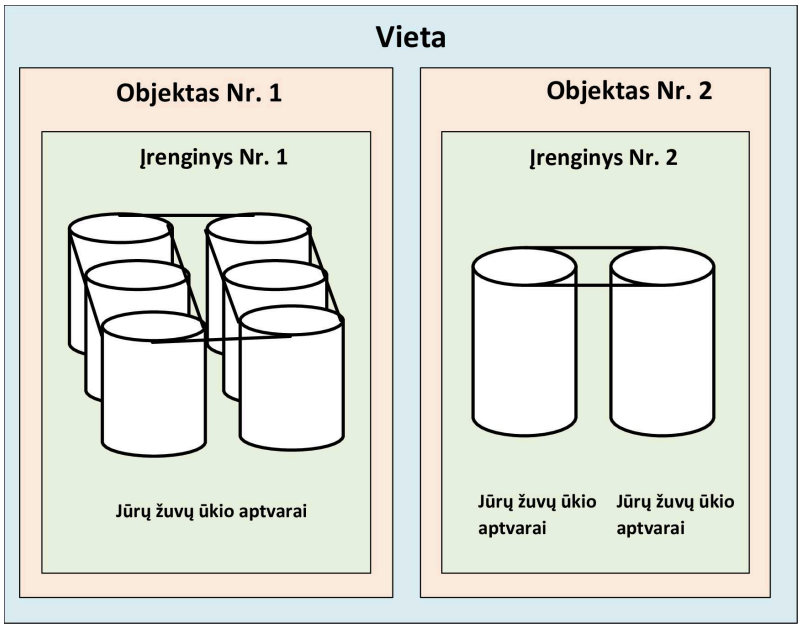

5.17 pav

Jūrų žuvų ūkio, kuriame veiklą vykdo daugiau nei vienas operatorius, pavyzdys

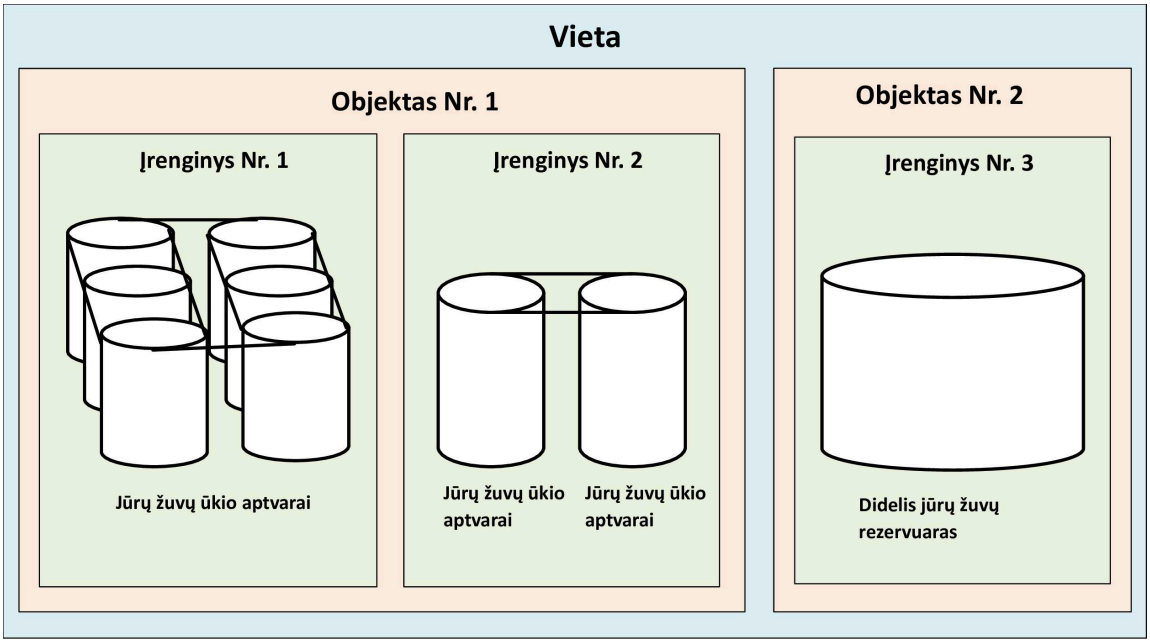

5.7.6. *Įrenginiai laivams statyti ir (arba) išmontuoti ir dažyti arba dažams šalinti, tinkami 100 m ilgio ir ilgesniems laivams*

Ši veikla (PITPR 8 veikla) apima labai skirtingus procesus (t. y. statymą, išmontavimą, dažymą ar dažų šalinimą). Daugeliu atvejų įrenginyje vykdomas tik vienas iš šių procesų. Todėl paprastai šios veiklos srityje objektas ir įrenginys yra susiję santykiu vienas su vienu. Tačiau labai dideliame komplekse, priklausančiame tam pačiam operatoriui, galėtų būti skirtingi skyriai, skirti kiekvienai iš šių veiklos rūšių (pvz., vienas skyrius laivų statybai, o kitas – jų dažymui; abu skyriai tinkami 100 m ilgio ir ilgesniems laivams). Šiuo atveju reikėtų pranešti apie du objekte esančius įrenginius, nes poveikis aplinkai skiriasi, o procesai nėra susiję.

5.7.7. *Vandens elektrolizė, skirta pramoninio masto vandenilio gamybai. Įrenginiai, neįtraukti į PITD I priedą*

Ši veikla apima įrenginius, kuriuose vykdoma vandens elektrolizė, nepatenkanti į PITD 6.6 veiklos taikymo sritį (apibrėžiama kaip „[v]andenilio gamybai skirta vandens elektrolizė, kai gamybos pajėgumas didesnis kaip 50 tonų per dieną“). Kompetentingos institucijos įrenginius turėtų apibrėžti pagal tuos pačius kriterijus kaip ir taikomus įrenginiams, kurie patenka į 6.6 veiklos taikymo sritį, nes veikla yra ta pati, tik skiriasi jos pajėgumo ribos.

6. IŠVADA

Šiame rekomendaciniame dokumente pateikiama išsami informacija apie tai, kaip duomenų teikėjai turėtų nustatyti ir pranešti apie vietas, objektus ir įrenginius pagal PITPR. Dokumente pabrėžiama hierarchinė ataskaitų teikimo struktūra, kurios reikalaujama pagal PITPR ir PITD, grindžiama INSPIRE reglamentu, kuriuo siekiama palengvinti erdvinių ir aplinkos duomenų integravimą į politikos formavimą.

Gairėse paaiškinami vietų, objektų ir įrenginių skirtumai ir ryšiai, įskaitant techninių vienetų, stacionarių įrenginių ir tiesiogiai susijusios veiklos nustatymo kriterijus. Jose taip pat aptariamos problemos, su kuriomis susiduriama nustatant, kada keli įrenginiai turėtų būti laikomi vieno objekto dalimi, atsižvelgiant į techninį ryšį ir veiklos priklausomybę.

2022 m. ES gamybos vietų registro duomenų rinkinio analizė parodė, kad dauguma objektų su įrenginiais yra susiję santykiu vienas su vienu, nors valstybėse narėse esama tam tikrų skirtumų.

Sudėtingas situacijas reikės nagrinėti kiekvienu konkrečiu atveju ir gali prireikti konsultuotis su leidimus išduodančiais kompetentingos institucijos specialistais, su EAA arba su Komisija. Į EAA pramonės pagalbos tarnybą galima kreiptis adresu industry.helpdesk@eea.europa.eu.